

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΦΑΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 20.
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ἘΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12
ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΗΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ κειμήλια τῆς Χριστιανικῆς Τέχνης, ὑπὸ
Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
Ἡ Ἀγωνία, εἰκὼν, ὑπὸ Ἰ. Πολέμη.
Ὁ Μελιβόνης τοῦ κ. φόν Μάλτσαν. Φιλολο-
γική καὶ ἱστορική μελέτη, ὑπὸ Β. Ψιλάκη.
Παραλληλισμοί: Γάλλος καὶ Γερμανός, ποιη-
σις Ἀχιλλέως Παράσχου.
Ὁ Τρεζόρ. — Ρωσικὴ φιλολογία. — Ἐκ τῶν τοῦ
Λοματζέφσκη. Μετάφρασις Α. Γ. Κωνσταντινίδου.
Ἐν Ἀρμονίᾳ. μυθιστορία Georges Duguay, ἐκ
τοῦ Γαλλικοῦ (συνέχεια).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγγύρια—Ἐξωτε-
ρική—Φιλολογία—Ἀρχαιολογία—Καλλιτεχνία
Ἰδιαίτερα γράμματα.
Νέα Βιβλία.

ΤΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Εἰς τὴν Ἑβδομάδα, ἥτις ὡς ζηλευτὸν
καύχημά της θεωρεῖ τὴν ἐν ἀρχῇ μὲν ἰδιό-
τροπον φανείσαν, βραδύτερον ὅμως διαδο-
θεῖσαν ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων μέχρι τῶν κατω-
τέρων στρωμάτων, ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν
τῶν χριστιανικῶν τῆς πατρίδος ἡμῶν ἀρ-
χαιοτήτων, εἰς τὴν Ἑβδομάδα, ἥτις κατὰ
τὰ πρῶτὰ ἔτη της ἰδίᾳ ἐγένετο παρ' ἡμῖν ὁ
μοναδικὸς κῆρυξ τῆς μεγάλης ἱστορικῆς καὶ
ἀρχαιολογικῆς ἀξίας τῶν μνημείων τῆς χρι-
στιανικῆς τέχνης, ἐπέπρωτο, καθ' ἣν στιγ-
μὴν ἐνόμιζεν ἴσως, ὅτι μόνον ἀνθὴ ἔστω καὶ
βραδείως φθόμενα θὰ παραγάγῃ ἡ σπορά της
ἐκείνη, νὰ ρῆξῃ φωνὴν ὀλίψας ἐπὶ ἀπροσ-
δοκῆτῳ ἀκούσματι καὶ νὰ προκαλέσῃ ἐπ'
αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ
λαοῦ, διότι τὸ ἀκούσμα σημαίνει κίνδυνον
προφανῆ μᾶς δόξης, ἐφ' ἣ βραδύτερον θὰ
σεμνύνηται ἡ ἡμετέρα πατρίς.

Ἄλλοτε ἡ προσοχὴ πάντων, μικρῶν καὶ
μεγάλων, ἀμαθῶν καὶ πολυμαθῶν, ἦτο
ἐστραμμένη πρὸς ἓν μόνον: τὰ ὠχρολευκα
κάλυψα τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος. Τοῦ προ-
πάππου τὴν δόξαν ἐθυμάζομεν καὶ ἐπεδει-
κνύομεν μετὰ δικαίας ὑπερηφανείας καὶ τὴν
θεύσαν ἀπεδίδομεν τιμὴν εἰς τὰ συντρίμ-
ματα τῶν ἔργων τῆς καλῆς ἐλληνικῆς ἐπο-
χῆς, ὑπὸ τῶν ξένων μουόμενοι εἰς τὰς καλ-
λονάς των καὶ διδάσκοντες τὰ τέχνα, ὅπως
μὴ φαίνωνται ὑποδεέστερα ἐκείνων ἐν τῷ
θαυμασμῷ. Περὶ τοῦ πάππου ὅμως οὐδεὶς
ἐφρόντιζεν. Αἰσχος σχεδὸν ἐνομίζετο ὁ
σύνδεσμος ἡμῶν πρὸς τὸν τίμιον, ἀλλ' ἀ-
πλοῦκόν μεσαιῶνα καὶ διὰ παραδόξου ἄλλα-
τος ἐπὶ ἠδῶμεν ἀπὸ τοῦ προπάππου τῆς ἐπο-
χῆς τοῦ Περικλέους εἰς τὸν πατέρα τῆς ἐ-
ποχῆς τῆς ἐπαναστάσεως, ὡς νὰ ἦτο στιγ-
ματίας τις ὁ πάππος, ὃν ἔπρεπε νὰ καλύψῃ
διὰ παντὸς ἡ κόνις τῆς λήθης.

Ἦδη εὐτυχῶς τὸ ἐπισηφύλιον καὶ ἀστορ-
γὸν πῆδημα ἀπεκρύχθη. Ὁ ἐλληνικὸς βίος

τοῦ μεσαιῶνος ὑπὸ πολλῶν μελετᾶται καὶ
ἐξερευνᾶται, ὡς ἀπόρροιαὶ δὲ τῆς ἐρεῦνης
παρουσιάζονται ἐν τε τῇ ξένη καὶ παρ' ἡμῖν,
εἰκόνες ὠραῖαι, ἀς ἤρξατο νὰ τιμᾷ καὶ
γεραίρῃ καὶ ὁ πλέον ἀδιάφορος, ὁ τῶς φρίτ-
των σχεδὸν εἰς τὸ ὄνομα τῆς σκοτεινῆς κα-
λύβης, ἣν θὰ κατῴκει βέβαια ὁ λησμονη-
μένος καὶ ἀδόξος ἐκεῖνος πάππος...

Ἐν πρώτοις ἐχρηστάθησαν ἀγῶνες, ἵνα
πεισθῶμεν, ὅτι δὲν ἦτο τραγλοδύτης ὁ πάπ-
πος ἡμῶν. Τοὺς ἀγῶνας ἐκεῖνους ἐστεφέν ἡ
ἐπιτυχία ἀποκαλύψασα σεμνὸν καὶ ὠραῖον
μέγαρον καὶ καταδείξασα, δι' ἀναμνησθη-
τήτων ἐπιχειρημάτων, ὅτι τοῦτο ἦτο ἡ κα-
τοικία του. Αἱ! Ἀφοῦ εἶχεν ἐκεῖνος μέγα-
ρον, τότε... εἶχομεν καὶ ἡμεῖς πάππον!
Ἴσως ἀνευ τῆς ἀποκαλύψεως θὰ ὑπεστηρί-
ζομεν ἀκόμη, ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν ἀρχαίων
Ἑλλήνων συλλαβοῦσαι νομίμως ἐφύλαξαν
ἐν ταῖς κοιταῖς αὐτῶν τὰ τέχνα ἐπὶ μακρὰν
σειρὰν αἰῶνων καὶ ἔτεξαν ταῦτα κατὰ τὰς
παραμονὰς τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως!

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ μεγάρου καὶ ἡ ἀνα-
γνώρισις τοῦ πάππου-μεσαιῶνος, θὰ ἐθεω-
ρεῖτο ἐπαρκὴς ἴσως... διὰ τὴν συμπλήρωσιν,
τοῦ γενεαλογικοῦ ἡμῶν καταλόγου, ἂν ἡ
πεπολιτισμένη Εὐρώπη δὲν ἐδίδασκεν ἡμῖν
καὶ ἕτερον μᾶθημα. «—Ναὶ μὲν, εἶπεν, ἡ
καλλονὴ τοῦ Παρθενῶνος εἶνε ἀσυγκρίτως
ὑπερτέρα παντὸς ἄλλου κτίσματος προελ-
θόντος ἐκ χειρῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲν ἦτο
οὐδὲ ἄχειρ, οὐδὲ ἀκαλλαισθητὸς ὁ πάππος
ἡμῶν.» Καὶ παραλαβοῦσα τὸν Ἑλληνα
παροδίτην, ἐπέδειξεν αὐτῷ ἐν τοῖς μουσει-
οῖς της, ἐν θήκαις καὶ πλαισίοις πολυτίμοις,
σειρὰν χριστιανικῶν καλλιτεγνημάτων, ἅτινα
ὁ πάππος τοῦ ἐξεργάσθη. Ἄρα καὶ αὐτὸς
εἶτι ἠδύνατο νὰ τῷ περιάψῃ δόξαν!

Τὸ κήρυγμα τῆς δόξης ταύτης ἔδει νὰ
εἶνε, ἐν τῶν κυρίων μελημάτων παντὸς ἐπα-
νακάμπτουτος ἐκ τῆς ξένης: ἀτυχῶς ὅμως
δὲν ὑπῆρχεν ὁδὸς ἐτοιμῆ, ἵνα ἐπ' αὐτῆς βα-
δίσωσιν οἱ πολλοὶ καὶ ἐξέλεξαν τὰς κεχα-
ραγμένας, ὡς μᾶλλον εὐκόλους καὶ ταχύ-
τερον ἀγοῦσας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν.

Ἡ διὰ τῶν ἐρείπιων καὶ ὑπὸ τὰς κατα-
κόμβας τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς διέλευσις,
ὡς ἦτο ἐπόμενον, μόνον κόνιν καὶ ἱστὸς
ἀράχνης ἠδύνατο νὰ περιάψῃ εἰς τοὺς πρῶ-
τους ἐξερευνητάς: ἐγίνωσκεν ὅμως ἡ Ἑβδο-
μάς, ὅποσον πλοῦτον ὑπέκρυπτον τὰ συντρίμ-
ματα, ὅποιοι καὶ ἀνεπαφοὶ κρύπταιθησαυροὺς
ἔχουσα δὲ συνεπικούρον τὸν ἐνθουσιῶδη τῆς
χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας μελετητὴν κ.
Λαμπάκη, κατῴρωσε νὰ ἐπιδείξῃ, ἀποξέ-
ουσα κεκοιναμένους τοίχους καὶ ἀνασκά-
πτουσα ἐρείπια, μέρος τῆς δόξης τοῦ πάπ-
που: τὴν ἀξίαν τῶν χριστιανικῶν τοῦ τόπου
ἡμῶν ἀρχαιοτήτων. Ἄλλ' οἴμοι! εἰς πῶσαν
κατάστασιν! Ναοὺς ἀμιμήτου βυζαντιακῆς
τέχνης καταρρέοντες, πολύτιμα μουσαϊκά

καταστρεφόμενα, ἐπιγραφὰς μεγίστης σπου-
δαιότητος θραυομένας, εἰκονογραφίας ἀπα-
ραμίλλους ἐπιχριστιανισθέντας δι' ἀσθέστου, χρι-
στιανικὰ κειμήλια φυγαδεύομενα!

Καὶ ἐκραξε: — Σώσατε τὰ ἀπομένοντα.
Εἰς τὴν φωνὴν της ἐσπευσαν τότε πολ-
λοὶ καὶ ἰδρύσαντες τὴν Χριστιανικὴν Ἀρ-
χαιολογικὴν Ἑταιρίαν, ἣν βραδύτερον ἐθε-
το ὑπὸ τὴν προστασίαν της ἡ χριστιανικῶ-
τάτη ἡμῶν Ἀνασσα, ἀνέλαβον τὸν περαι-
τέρω ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς διαφυλάξεως καὶ δια-
σώσεως αὐτῶν. Καὶ ἡ μὲν ἑταιρία ἐργάζε-
ται, ταχέως δὲ ἐλπίζομεν θὰ ἐπιδείξῃ τοῦ
ἔργου της τοὺς καρπούς.

Ἄλλ' ἤδη, — ἐπανερχόμεθα μετὰ τὴν
μακρὰν καὶ ἀναγκαίαν ἱστορικὴν παρέμβα-
σιν εἰς τὸ θέμα τοῦ ἀρθροῦ ἡμῶν, — ἦδη
σπουδαῖος κίνδυνος ἀπειλεῖ μέγα μέρος τῶν
χριστιανικῶν ἡμῶν ἀρχαιοτήτων:

Μὲ χρυσᾶ ὀπλισμένοι ὄπλα οἱ ξένοι ἐπέ-
δραμον ἵνα κατακτήσωσιν αὐτάς!

Ναὶ μὲν καὶ ἄλλοτε ὁ εἰδήμων περιηγη-
τῆς εὐχαρίστως ἀντήλασσε περισσεύματά
τινα τοῦ βαλάντιου του ἀντὶ ἐνὸς πολυτίμου
ἀντικειμένου τῆς χριστιανικῆς τέχνης, ὅπως
ἐπίσης καὶ ὁ ἀμαθὴς χωρικός ἐν ἀγνοίᾳ
ἢ ἄλλοι ἱεροσῶλοι ἐν γνώσει, ἀπημπούουν
τὸ τυχερὸν εἰς χεῖράς των κειμήλιον νῦν ὅμως,
συστηματικῆ ἀγγέλλεται διαρπαγῇ:

Μεγάλαι ἑταιρίαι, ἵνα μὴ εἰπωμεν με-
γάλαι συμμορίαι, ἀφειδῶς διαχέονται τὸ
χρῆμα καὶ ἐξυπηρετοῦσαι τοὺς ἱερούς σκο-
ποὺς τῶν χριστιανικῶν μουσειῶν ξένων κρα-
τῶν, ἀρπάζουσιν ἐκ τῶν χειρῶν παντὸς ἀ-
μαθοῦς — ἢ δὲ ἀμάθεια φιλοξενεῖται κά-
ποτε καὶ ἐν τοῖς μοναστηρίοις — ἐξυπηρε-
τοῦσαι ἱερούς σκοποὺς, ἐπαναλαμβάνομεν
ἀρπάζουσι πᾶν ἀντικείμενον ἀνηκὸν οὐχὶ
πλέον εἰς ἄτομα, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν ἱστο-
ρίαν τῆς θρησκείας καὶ τέχνης ἡμῶν, τῆς
θρησκείας, ἥτις τοὺς ἐφώτισε, τῆς τέχνης,
ἥτις ὅσον βυζαντιακὴ καὶ ἂν εἶνε — ὅπως ἐλέ-
γομεν ποτε μετὰ περιφρονήσεως, — πηγᾶσα
ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἐγένετο καὶ αὐτὴ ἐτι δι-
δάσκαλος τῆς Δύσεως καὶ τοῦ Βορρᾶ.

Παλαιὰ νομίσματα, σταυροὶ, εἰκόνες, ἐπι-
γραφαί, χειρόγραφα, ἀμφια, σφραγίδες, κο-
σμήματα, ἱερὰ σκεῦη, καταζητοῦνται καὶ ἀν-
ταλλάσσονται ἀντὶ νέων χρυσῶν πολυτίμων!

Τοῦτο εἶνε τὸ θλιβερόν γεγονός, ὅπερ πάν-
τες πρέπει νὰ μάθωσι καὶ διαδώσωσι μέχρις
ὅτου τὸ ἀκούση φρίττων καὶ ὁ ἔσχατος.
Διότι ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ἀπέναντι τοῦ
χρυσῷ τῶν βεβήλων ἐπιδρομέων δὲν εἶνε
ἐσθηνὴ καὶ ἐπικωριασμένα τὰ ὄπλα, δι' ὧν
θὰ ἐφοδιάσῃ τοὺς ἀκούοντας ὁ πατριωτι-
σμός, ἡ πρὸς τὰ πάτρια στοργὴ καὶ ὁ πό-
νος τῆς πίστεως, θρηνοῦσης ἐπὶ τῇ ἀρπαγῇ
τῶν ἱερῶν της!

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ.

Η ΑΓΩΝΙΑ

(Ελευθέριος)

Ἐξω βρέχει, βρέχει ἀπὸ τὸ πρῶν: μία ἀπὸ τὰς βροχὰς ἐμείνας, αἱ ὅποιαι, νομίζεις, τὸ κάμνον ἐπιτήδεις καὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ παύσουν ποτέ· αἱ σταγόνες τῆς εἶνε λεπτόταται, μικροσκοπικώταται, ἀφανεῖς σχεδόν, ἀλλ' ἐνούμεναι ἢ μία ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην, ἢ μία μαζὶ μετὰ τὴν ἄλλην, κάμνον τὸν ἀπαίσιον ἐκείνον πηλόν, ὁ ὅποιος κολλᾷ, πιτυλίθει, γλυστράει. Καὶ μουρμουρίζει, μουρμουρίζει ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ βροχὴ αὐτὴ, ὡς οἱ θρῆνοι τῶν μικρῶν παιδίων, οἱ ὅποιοι καθίστανται ὀχληρότεροι ὅσον ὀλιγοστεύουν τὰ δάκρυα. Ὁ οὐρανὸς εἶνε φαῖός, ἀπεχθής· οὐδὲ μίαν τριχοειδῆ σχισμίδα ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ διακρίνῃ εἰς τὸ συνεχές σύννεφον, τὸ ὅποιον τὸν καλύπτει ὀλόκληρον· εἶνε πληκτικός ὡς ὀλόκληστον παραθύρον.

Τί ψῆχος, τί ὑγρασία! διέσχεται τὰς σάρκας, τὰς ὁποίας κάμνει ν' ἀνατριχίζουν καὶ διαπερᾷ τὰ κόκκαλα μέχρι τοῦ μυελῶ των, ὡσάν νὰ θέλῃ νὰ τὸν παγώσῃ.

Εἶνε ὁ Δεκέμβριος εἰς τὰ μέσα του, ὁ ψυχρότερος καὶ φοβερότερος μῆν διὰ τὰς Ἀθήνας· ὁ μῆν τῶν διπλῶν ἐπιανεφοριῶν, τῶν χονδρῶν ὑποδημάτων καὶ τῶν μαλλίων χειροκτιῶν, ὁ μῆν—ἴσως ὁ μόνος μῆν, —κατὰ τὸν ὅποιον χρησιμεύει ἡ θερμάστρα εἰς τὰς οἰκίας τῶν Ἀθηναίων...

Ἄς με ἀκολουθήσῃ ὁ ἀναγνώστης, ἂν δὲν βεβρονέται καὶ ἂν δὲν κρύνῃ, εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ Πινακῶν, εἰς μίαν διόροφον οἰκίαν. Τὸ ἐξωτερικόν τῆς εἶνε κατὰλευκον, καθαρῶτατον, καλλιτεχνικόν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ ἴσως τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας πῆλινα κοσμήματα, μετὰ τῶν λιθίων καὶ πελεκητῶν βάθρων τοῦ ἐξώστου, ἀντιζυγίζον ὀλόκληρον τὸ ἐπιδοικον οἰκοδόμημα, ἀλλὰ δὲν πειράζει· ὁ ὀφθαλμὸς μετ' εὐαρεσκείας ρίπτεται ἐπὶ τοῦ συνόλου του, θαμβούμενος ἀπὸ τὴν στίλβουσαν λευκότητά του.

Ἡ θύρα εἶνε παραπλεύρως καὶ ἀνοίγει εἰς μικρὸν αὐλὴν, κατὰ τὸ ἡμισυ λιθοστρωτον ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ἢ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ κατωφλίου μιᾶς κλεισιμένης θύρας, τὸ ὅποιον προφυλάττει ἀπὸ τὴν βροχὴν ἢ ἐπέκτασις τῆς στέγης, καθεται ἐξαεῖς περίπου παιδίον, σκυμμένον, σύσσωμον σχεδόν, καὶ μουρμουρίζον ἀπαράλλακτα, ὅπως ἢ βροχὴ· οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶνε ὑγροί, ἀλλὰ τὰ δάκρυά του μόλις ἐξακοῦν νὰ δροσίουν τὰς βλεφαρίδας τοῦ· καὶ θέλει, καὶ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ καλὰ-καλὰ οὐτε αὐτὸ δὲν ἠξέουσι τί θέλει. Τὰ μάγουλά του καὶ τὰ χεράκια του εἶνε κατακόκκινα ἀπὸ τὸ ψῆχος, τὰ δάκτυλά του προσημένα ἀπὸ τὰ χεῖμαθλα, τὰ γυμὰ γόνατά του ρυπαρὰ καὶ παγωμένα, ἐνφ' ἢ σγουρὰ καὶ ξανθὴ του κόμη σκιάζει μετὰ πολλὴν φιλαρέσκειαν τὸ παράπονον τοῦ προσώπου του. Μουρμουρίζει, μουρμουρίζει τὸσον ὥραν ἐκεῖ, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὸ ἀκούει, κανεὶς δὲν προσέχει εἰς τὰ παράπανα· τοῦ θὰ ἔχουν, φαίνεται, συνήθειαν νὰ τὸ βλέπουν αἰωνίως ἔτσι μετὰ τοὺς δακρυζόμενους του

ὀφθαλμοὺς καὶ μετὰ τὴν παραπονετικὴν μορφήν του, θὰ ἔχουν συνήθειαν ν' ἀκούουν τὴν μοττόνον φωνὴν τοῦ πνιγμένου εἰς τὰ ἀφανῆ του δάκρυα.

Ἀθήνης παρετήρησε πρὸ τῶν ποδῶν του μακρὸν σκώληκα, τὸν ὅποιον ἢ βροχὴ ἐξέβαλεν ἀπὸ τὴν ὀπὴν του, καὶ τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ τὸν τυραννῇ, νὰ τὸν βασανίζῃ μετὰ τὸ ξύλον ἐνὸς σπύρτου, καὶ ἐπὶ τέλους νὰ τὸν κατακόπη εἰς δύο, τρία τεμάχια, ἕκαστον τῶν ὁποίων εἶχε ζωὴν, ἐκινεῖτο, ἐπὶνε, ὠρθοῦτο ὀδυνηρῶς· καὶ τὸ παιδίον ἐλησμονήθη, ἐλησμονήθη τὸ παράπονόν του καὶ ἤρχισε νὰ διασκεδάζῃ μετὰ τὸν ταλαίπωρον σκώληκα, ὡσάν νὰ ἦτο κύριος τῆς ζωῆς του. Ἐπειτα ἀπηυθύνθη, ἐκορέσθη καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν διασκεδασίαν, ἔριψε μακρὰν τὸ σπύρτον, τὸ ὅποιον ἐκράτει, συνέτριψε μετὰ τὴν πτέρναν του τὰ τρία τεμάχια τοῦ σκώληκος καὶ ἤρχισε καὶ πάλιν τὸ αἰώνιον μουρμουρίζον καὶ τὸ αἰώνιον παράπονον· ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν ὄχι διὰ πολλὴν ὥραν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων, ὡσάν νὰ ἐνεθυμήθη κατὰ τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν θέσιν του, ἀνεσηκώθη ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν του διὰ νὰ φθάσῃ ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, τὴν ἠνοιξεν ἐπὶ τέλους καὶ μετὰ φωνὴν ἤχηρὰν καὶ συρτήν:

— Μητέρα, εἶπε, πενῶ, δόσε μου ἴγρο ψωμάκι.

— Ὁ μὲν τὴν ἔξυπνήσῃ καὶ πάλιν μετὰ τῆς φωνῆς σου καὶ θὰ σὲ δεῖρω ἀλύπητα.

Εἶπεν ἡ μήτηρ του καὶ ἐγερθεῖσα τοῦ ἔδωκε τεμάχιον ἄρτου καὶ τυρίου· ἔτσι τὸ ἐφίλησε καὶ μετὰ τὴν ποδίαν τῆς ἐκαθήρισε τὸ πρόσωπόν του καὶ τὴν ῥίνα του.

— Κἄθῃσε μέσα, προσέθηκε· κάνει πολὺ κρύο ἐξω καὶ δὲν ἔχω ὄρεξι νὰχω δυὸ ἀρρώστιαις, μοῦ φθάνει ἡ μά.

Τὸ παιδίον οὐτ' ἐφάνη κἄν ὅτι ἤκουσεν ἠνοιξέ τὴν θύραν, τὴν ὁποίαν ἐπανεκέλευσε μετὰ κρότον ὀπισθῆν του καὶ ἐξῆλθε νὰ καταλάβῃ τὴν προτέραν του θέσιν, κἄπως εὐχαριστημένον διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τὰ τεμάχια τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ τυρίου, τὰ ὁποῖα μετὰ ἀπληστίαν κατεβρόχιζε.

— Ὁ μὲν τὴν ἔξυπνήσῃ μετὰ τῆς φωνῆς του καὶ μετὰ τοὺς κρότους του, ἐπιθύρισε καὶ πάλιν ἢ δυστυχῆς μήτηρ καὶ ἐπλησίασε τρέμουσα εἰς τὴν κλίνην τῆς ἀσθενοῦς θυγατρὸς τῆς.

Εἰς τὴν κλίνην αὐτὴν ἐξηπλοῦτο δέκα ἐξ ἑτῶν ἄγγελος· μία κόρη ἰσχνή, χλωμή, ἐξησθενιασμένη. Τὰ ὀλόχροα καὶ ἀκένιστα μαλλιά τῆς ἀπέκρυπτον ὀλόκληρον σχεδόν τὸ προσκέφαλον, τὸ δὲ ἐφάπλωμα, καλύπτον τὸ λιπόσαρκον σῶμά τῆς, δὲν παρουσίαζε κανὲν ἐξόγκωμα, ὡσάν νὰ μετέκλυπτε τίποτε. Ἡ μήτηρ τῆς τὴν εἶχε σκεπασίαι κοιμημένην μέχρι σιαγόνας, μετ' ὅλας ὁμως αὐτὰς τὰς φιλοστόργους καὶ ὑπερβολικὰς ἐνίοτε προφυλάξεις, αἱ παρειαὶ τῆς ἀσθενοῦς ἦσαν τὸσον ἀπερροφημένα, ὥστε τίποτε ἄλλο δὲν ἔμενεν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς, παρὰ μόνον ἢ ἀμυδρὰ ἑλπίς, ὅτι ἢ ἀνοίξῃ τὸς μεγάλους καὶ κοιμημένους ἤδη ὀφθαλμοὺς τῆς καὶ θὰ ρίψῃ κάπου ἐν ἀσθενεῖς καὶ διαπεραστικὸν βλέμμα.

Εἶνε τώρα πέντε μῆνες, πέντε ὀλόκληροι μῆνες, ἀφ' ὅτου ἠσθένησεν ἡ Χρυσούλα, ὁ χαριτωμένος ἐκείνος ἄγγελος· πέντε ὀλόκληροι μῆνες, ὅπου εἶνε ἐξηπλωμένη εἰς τὴν ἰδίαν αὐτὴν κλίνην, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτὴν θέσιν καὶ μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν μεταφέρει ἢ δυστυχῆς μήτηρ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι σοφᾷ διὰ νὰ τῆς ἀερίσῃ ὀλίγον τὸ στρώμα· καὶ ἔρχεται ν' ἐκείνη καὶ κάθεται ἀπληστισμένον κοντὰ τῆς καὶ τὴν χαϊδεύει καὶ τὴν φιλεῖ καὶ τὴν σκεπάζει, ὅσον ἠμπορεῖ περισσότερο, ἕως ὅτου τὴν ἐπαναφέρει πάλιν εἰς τὴν κατηραμένην κλίνην τῆς. Εἶνε τώρα πέντε μῆνες, ἀφ' ὅτου δὲν εἶδε τὰ φίλας τῆς, τὰς ἀγαπητὰς τῆς συντρόφους, μετὰ τὰς ὁποίας ἔλλατο ἔγλα, ἔπαιζε, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἐξεμυστηρεύετο τὰ ἀθῶά τῆς ὄνειρα καὶ τὰς παιδικὰς τῆς ὄνειροπολήσεις. Αἱ μητέρες τῶν φοβούνται πλέον νὰ τὰ στείλουν εἰς τὸ δωμάτιον μιᾶς φθισκῆς...

Ἡ Χρυσούλα καὶ ἄρχας τὰς σκεπτετο καὶ ἠρώτα δι' αὐτὰς, ἀλλὰ τώρα πλέον δὲν ἔχει ὄρεξι διὰ τίποτε, δὲν ἔχει διαθέσιν οὔτε νὰ ὀμιλήσῃ. Αἰσθάνεται καὶ ἡ ἴδια, ὅτι δὲν τὴν συνδέει τίποτε πλέον μετὰ τὸν κόσμον καὶ ὅτι ἂν δὲν τὴν ἔθαψαν ἀκόμη, ἴσως εἶνε ἀπὸ μεγάλην συγκάθεσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι τῆς δίδουν ὀλίγα φάρμακα. Ἀλλὰ τί ἠμποροῦν νὰ κάμουν καὶ αὐτὰ; ἡ ζωὴ ἐπέταξε πλέον, ἀπαράλλακτα ὅπως τὸ πτηνόν, τὸ ὅποιον εὐρίσκει ἀνοικτὴν τὴν θύραν τοῦ κλωβίου του. Τὶ νὰ κάμουν καὶ τὰ δάκρυα τῆς δυστυχῆς μητρός τῆς; μόνον τὴν ἀπελπισίαν τῆς ἠμποροῦν νὰ ποτίσουν καὶ νὰ τὴν θρέψουν καὶ νὰ τὴν μεγαλώσουν· μόνον τὰς μητρικὰς παρειαὶς τῆς ἠμποροῦν ν' αὐλακώσουν καὶ νὰ ξεπλύνουν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας, τὴν ἰκμάδα τῆς ζωῆς. Ἡ εἰκὼν τῆς Παρθένου, ἡ ὁποία ἀκένιστος τὸ κέντρον τοῦ εἰκονοστασίου, ἐβαρύνθη πλέον ν' ἀκούῃ τὰς μητρικὰς παρακλήσεις καὶ τὰς δεήσεις τῆς· ὅτι εἶνε γραμμένον νὰ γείνηθαι γείνη. Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Βασιλέα τῶν οὐρανῶν ἀπὸ τοῦ νὰ συμπληρώσῃ καὶ ν' αὐξήσῃ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων του;

Μίαν Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα—ἦτο ἀκόμη ἀνοίξῃ τότε—ἐπῆγε μετὰ τὰς φίλας τῆς εἰς τὴν ἐξοχὴν· μία ἀπὸ αὐτὰς εἶχεν ἕνα μικρὸν κήπον εἰς τὸ Γυφτεῖο καὶ τὰς εἶχε καλέσῃ ὅλας διὰ νὰ περάσουν τὸ ἀπόγευμα μαζὶ. Ὁ κήπος ἦτο μικρός, ἀλλὰ χαριέστατος, κομψότατος· ἦτο μίαν χαρὰ νὰ τὸν βλέπῃ κανεὶς μετὰ τὰ ἄπειρα καὶ ποικιλόχροα ἄνθη του καὶ μετὰ τὰ μεγάλα καὶ σιερά του δένδρα.

Ἡ Χρυσούλα ἦτο τότε πλήρης ὑγείας καὶ καλλονῆς· ἐφόρει τὸ ψιχθινὸν σκιάδιόν τῆς, τὸ ὅποιον αὐτὴ ἢ ἴδια εἶχε κατασκευάσῃ καὶ τὸ εἶχε στολισθῆ μετὰ λευκὰ καὶ κόκκινα τεχνητὰ ἄνθη· ἐφόρει τὸ τοῖτινον φόρεμά τῆς, κόκκινον καὶ αὐτὸ μετὰ λευκὰ στίγματα, καὶ οὕτως ὡραία, ἑλαφρὰ, χαριτωμένη, ἔτρεχεν ἐπάνω κάτω καὶ ὠμοιάζεν ὡς ζωντανὸν ἄνθος ἐν μέσῳ ὄλων τῶν ἄλλων ἀνθῶν τοῦ κήπου. Ἄλλ' ἔγλα, ἔπαιζεν,

ἔτρεχε πολὺ καὶ οὕτως ἰδρωμένη ὡς ἦτο ἦλθεν εἰς τὴν βρύσιν καὶ ἔπιεν, ἔπιεν... ἔτσι ἔτρεξε καὶ πάλιν καὶ ἐκάθησε, καὶ ἐξηπλώθη μᾶλλον, εἰς τὴν παχυλὴν σκιάν μιᾶς λευκῆς, ὅπου ὁ ἀήρ ἦτο δροσερώτατος καὶ διαπεραστικός. Αὐτὸ καὶ μόνον ἤρξισε· μήπως ἀπαιτεῖται τίποτε περισσότερο διὰ ν' ἀποθάνῃ κανεὶς.

Τὴν ἐπαύριον ἡ Χρυσούλα εἶχε πυρετὸν καὶ ἔβγχε πολὺ. Ἡ μήτηρ τῆς τῆς εἶπε νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς τὸ κατάστημα, ὅπου εἰργάζετο, καὶ τὴν παρεκάλει μάλιστα:

— Νὰ μείνῃς ἐν τῷ σπιτί σήμερον γιὰ νὰ κυτταγήθῃς πρὶν καταπέσις καὶ τότε...

Ἐκείνη δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ.

— Δὲν ἔχω τίποτε, σοῦ λέω, ἐντελῶς τίποτε· ἔπειτα... δὲν εἶνε σωστὸ νὰ χάσωμε δυὸ δραχμαῖς.

Ἦτο τὸ ἡμερομίσθιον, τὸ ὅποιον ἐκέρδιζεν ἐργαζομένη ἀπὸ τὸ πρῶν ἕως τὸ βράδυ μετὰ τὸ φῶς καὶ τὸ κατάστημα ἦτο εἰς τὴν ὁδὸν Ἐρμού καὶ ἡ Χρυσούλα ἐκαμνεν ὀλόκληρον ταξιδίον πρῶν καὶ βράδυ μετὰ τὸ ψῆχος τοῦ χειμῶνος καὶ μετὰ τὴν καύσιν τοῦ θερού. Μήπως ἠδύνατο νὰ κάμῃ καὶ διαφορετικὰ; ἔπρεπε νὰ ἐργασθῆ διὰ νὰ προφθάσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας τῆς. Ὁ πατήρ τῆς εἰργάζετο καὶ ἐκείνος, δὲν ἦτο ὀκνηρὸς, ὄχι, καθόλου μάλιστα, ἦτο ἐργατικώτατος καὶ πολὺ ἐπιτηδεύς καὶ πολὺ καλὸς τεχνίτης, ἀλλ' εἶχεν ἐν κἀκείνῳ ἐλάττωμα: ἦτο μέθυσος. Ὁ,τι ἐκέρδιζεν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του, ἢ τὸλάχιστον τὸ πλεόνστον τῶν ὅσων ἐκέρδιζε, τὸ ἐξώιδευεν εἰς τὰ οἶνοπολεῖα. Ἡ σύζυγός του κατ' ἀρχὰς τὸν ἠπέτρειπε, τὸν ἐσυμβούλευεν ὅσον ἠδύνατο, μετὰ τοὺς τρυφερωτέρους, μετὰ τοὺς πειστικωτέρους λόγους τῆς ἀγάπης πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς στοργῆς πρὸς τὰ τέκνα τῆς, ἀλλ' ὅτε μίαν ἐσπέραν θυμωθεὶς ἐσώκωσε βαναύσως τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἐρράπισεν, ἀπὸ τότε ἐφοβεῖτο πλέον καὶ δὲν τοῦ ἔλεγεν οὔτε λέξι· ἐκείνος ἐσυνήθεισε πλέον εἰς τὴν νέαν ταύτην ἀπόλαυσιν, καὶ πολλὰς καὶ χωρὶς μάλιστα ἀφορμῆν, αἱ παρειαὶ τῆς συζύγου του εἰδέχοντο τὴν παλάμην του κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος.

Τὶ νὰ κάμῃ λοιπὸν ἢ δυστυχῆς Χρυσούλα; ὄφειλε νὰ ἐργασθῆ διὰ ν' ἀνακουφίσῃ ὀλίγον τὰς στενοχωρίας καὶ τὰς λύπας τῆς μητρός τῆς καὶ ν' ἀναπληρώσῃ ὅπως οὐδὲν, ὅσα ὁ πατήρ τῆς τὸσον ἀσώτως ἐξώιδευεν. Ὄφειλε νὰ ἐργασθῆ διὰ νὰ κάμῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν προικὰ τῆς, ἢ ὁποία, ὅσον πτωχὴ καὶ ἂν ὑποτεθῆ, ἀπαιτεῖ πάντοτε κόπους καὶ ἐργασίαν καὶ ἔξοδα ἀκόμη. Δι' αὐτὸ εἰργάζετο καὶ τὸ βράδυ μετὰ τὸ φαγητόν, ἐκαμνεν κυντέρη ἕως τὰ μεσάνυκτα, ἐκέντα τὰ πτωχικὰ ὑποκάμιά τῆς, ἔπλεκε δαντελλὰν διὰ τὰ ἄλλα τῆς ἀσφόρουχα, ἐκέντα τὰ προσκέφαλα τῆς νυμφικῆς τῆς κλίνης, ἐκέντα ὀλίγα μανδύλια ἐπὶ λεπτοῦ ὑφάσματος καὶ ἔραπτε ποῦ καὶ ποῦ κανὲν μεσοφόριον. Ὅλα αὐτὰ ἢ ἀπετέλουν τὴν προικὰ τῆς, ὅταν ἢ τύχῃ θὰ τῆς ἐστελλεν ἕνα σύζυγον καλόν, τίμιον, ἐργατικόν, ὅπως τὸν ἤθελε καὶ ὅπως τὸν ὄνειρευετο. Ἐνίοτε τὴν ἐφόδιζεν ἡ τύχη τῆς μητρός τῆς ἀλλὰ... διατὶ τάχα ὁ Θεὸς νὰ θέλῃ νὰ τυραν-

νήσῃ καὶ αὐτήν; δὲν εἶνε ἀρὰ γε τόσοὶ ἄλλοι σύζυγοι, οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν καὶ οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἐργασίας των προσπαθοῦν νὰ καταστήσουν εὐτυχὴ τὴν γυναῖκα, μετὰ τὴν ὁποίαν τοὺς συνδέσει ὁ Θεός;

Δι' αὐτὸ εἰργάζετο νυχθημερόν ἡ Χρυσούλα καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἤθελε ν' ἀπουσιάσῃ ἀπὸ τὸ κατάστημα τὴν κατηραμένην ἐκείνην ἡμέραν, ἂν καὶ ἐξυπνήσῃ μετὰ σφοδρὸν πυρετόν. Ἡ διαίτα εἶνε πολυτελεῖα, ἢ ὁποία ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τοὺς πλουσίους. Ἐκότες παρήρχοντο αἱ ἡμέραι καὶ ἡ Χρυσούλα ἐβόηεν αἰωνίως, εἶχε συχνὰ πυρετόν, ὄχι, ἐξησθένει, ἕως ὅτου κατέπεσε διὰ νὰ μὴ σηκωθῆ πλέον· δύο, τρεῖς αἰμοπτύσεις, μετὰ ἐξήντησάν καθ' ὀλοκλήριον. Τὰ ροδατῶν παρειαὶ τῆς ἤρχισαν νὰ μαραινῶνται, ἢ λάμπεις τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἤρχισαν νὰ ἐξασθενοῦνται, τὰ χεῖλη τῆς ἔχασαν τὸ μειδιαμὰ των καὶ τὰ κρινόλευκα στήθη τῆς ἀνέπνεον μετὰ ἄγωνίαν.

Τέσσαρες, πέντε μῆνες παρήλθον καὶ ἡ Χρυσούλα δὲν ἀφῆκε πλέον τὴν κλίνην, δὲν ἀφῆκε πλέον τὸ δωμάτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀκαταπαύστως ἀντίχει ἡ ξηρὰ τῆς βίβης ὡς κέλευσμα, ὡς προσταγὴ εἰς τοὺς ἵππους τοῦ θανάτου ὅπως ἐπιστεύσουν τὸ βῆμα των. Τὴν νύκτα, ἂν! τὴν νύκτα ὑπέφερε περισσότερο· ὁ πυρετὸς τότε ἦτο σφοδρότερος καὶ ἡ δύσπνοια τὴν ἀπέπνιγε· ποῦ νὰ κοιμηθῆ! ὁ ὕπνος τὴν ἀπέφυγεν ὡσάν νὰ ἐφοβεῖτο καὶ αὐτὸς τὴν ἀσθενείαν τῆς.

Ἦλθεν ὁ Δεκέμβριος καὶ τὴν εὗρεν ἐντελῶς ἐξηπληρωμένην· μίαν ἐπιδερμίδα καλυπτοῦσαν κόκκαλα καὶ τίποτε περισσότερο.

Ἡ μήτηρ ἠναψε τὴν λάμπαν τῆς καὶ μετὰ ἐξωγκωμένην καρδίαν καὶ μετὰ βουρκαζόμενους ὀφθαλμοὺς ἦλθε καὶ ἐκάθησε πάλιν παρὰ τὴν κλίνην τῆς θυγατρὸς τῆς...

Ἡ Χρυσούλα ἠνοιξε τὸν ὀφθαλμὸς τῆς καὶ ἠτίεσε πρὸς τὸν ἀπέναντι τοῖχον· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ξηροὶ ὡς ὄλοιοι καὶ τὸ βλέμμα των ἀπλανές, ζουρασμένον, ἀνευ φωτός, ἀνευ ζωῆς.

— Τί κυττάζεις ἐκεῖ, Χρυσούλα μου; τί εἶνε ἐκεῖ ποῦ κυττάζεις ἔτσι;

Ἦθελε νὰ τὴν κάμῃ νὰ ὀμιλήσῃ, ἤθελε νὰ πεισθῆ, ὅτι αἰσθάνεται ἀκόμη· ἡ Χρυσούλα ὁμως οὔτε ἐκινεῖτο, οὔτε ἀπήνησεν, ἴσως οὔτε κἄν ἤκουσε.

— Θέλεις νὰ σὲ γυρίσω, λίγο, ἄγγελέ μου; Ἡ μήτηρ ἠπλώσε τὰς χεῖράς τῆς διὰ νὰ τὴν στρέψῃ πρὸς ἑαυτήν. ἀλλὰ μόλις τὴν ἤγγισε, διέκρινεν ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς τὸν μορφασμὸν τοῦ πόνου.

— Αἰ! ὄχι, ὄχι, ἀγάπη μου, δὲν σ' ἐγγίζω, δὲν σὲ παρὰζω καθόλου, εἶπε μετὰ φωνὴν θεωπητικὴν καὶ μετὰ πικρότατον μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη.

Ἡ Χρυσούλα ἦδη ἐψυχορραγεῖ· ἡ ἀναπνοὴ τῆς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καθίστατο δυσκολωτέρα καὶ βαθυτέρα καὶ παρὰ τὰ χεῖλη τῆς διεκρίνοντο αἱ πτυγαὶ τῆς ἀγωνίας· τὸ δέρμα τοῦ προσώπου ἀπεσφύρετο ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὰ ὅσα τὸν καὶ ἐρρωτιδούτο καὶ ἐγίνετο σκληρότερον καὶ ψυχρότερον. Οὐδ' ἢ ἐλαχίστη ἰκμάς σιέλου ἐδρόσιζε τὰ ἀπέξηραμένα καὶ κατάχλωμα καὶ ἡμάνοικτα χεῖλη τῆς, ὅπισθεν τῶν ὁποίων διε-

νη ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτὴν στάσιν· εἶτα χωρὶς νὰ σκέπτηται τί κάμνει, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τί κάμνει, ἐροῖφθη σύσσωμος ἐπὶ τῆς κοιμημένης θυγατρὸς τῆς καὶ τὴν ἐφίλει καὶ ἔκλαιε καὶ ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα.

— Παιδί μου, χρυσὴ μου, Χρυσούλα, γλυκὸ μου κορίτσι!...

Καὶ ἦτο χρυσὴ, ὀλόχρυση ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἢ Χρυσούλα, μετὰ τὴν χρυσαίζουσαν κόμην τῆς, ἢ ὁποία μακρὰ καὶ παχέα ἠπλοῦτο καὶ ἐκάλυπτεν ὀλόκληρον τὸ προσκέφαλόν τῆς.

Ἡ μήτηρ ἐφίλει καὶ ἐφίλει πάγον· τὰ χεῖλη τῆς Χρυσούλας, τὰ μάγουλά τῆς, τὸ μέτωπόν τῆς ἦσαν κρύα, ψυχρὰ, ὡς ἡ παρηγορία τοῦ ἱατροῦ. Ἐφερε τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα καὶ ἔψαυσε τὰς χεῖρας τῆς θυγατρὸς τῆς· αἱ χεῖρες ἦσαν παγωμέναι· τί νὰ κάμῃ; τὸ αἷμα τῆς Χρυσούλας ἤρχισεν νὰ παγώνῃ, ἔπρεπε νὰ τὸ θερμάνῃ, ἔπρεπε νὰ τοῦ δώσῃ κίνησιν καὶ ζωὴν· τὰ δάκρυα δὲν ὠφέλιμον εἰς τίποτε, εἶχε καιρὸν νὰ κλαύσῃ, ὅταν θὰ τὴν ἔχασεν ἐντελῶς, ὅταν θὰ τῆς τὴν ἐσκέπαζαν μετὰ τὸ χῶμα τοῦ τάφου ἀκόμη ὀλίγον προσπαθείαν, ἀκόμη ὀλίγη θερμότητα διὰ νὰ τὴν κρατήσῃ μερικὰς στιγμὰς ζωντανήν. Ἐφίψε μερικὰ ξύλα εἰς τὴν θερμάστραν καὶ τὰ ἠναψεν.

Ἦρχισεν ἤδη νὰ νυκτόνη· εἰς τοὺς δρόμους ἠναπτον τοὺς φανούς καὶ οἱ ὀλίγοι διαβάται, οἱ ἀπομεινόντες εἰς τὴν ἀπόκέντρον ἐκείνην συνοικίαν, συνεσωρεύοντο εἰς τὰ περὶξ μικρὰ καφενεῖα, ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ δεῖπνου.

Ἡ μήτηρ ἠναψε τὴν λάμπαν τῆς καὶ μετὰ ἐξωγκωμένην καρδίαν καὶ μετὰ βουρκαζόμενους ὀφθαλμοὺς ἦλθε καὶ ἐκάθησε πάλιν παρὰ τὴν κλίνην τῆς θυγατρὸς τῆς...

Ἡ Χρυσούλα ἠνοιξε τὸν ὀφθαλμὸς τῆς καὶ ἠτίεσε πρὸς τὸν ἀπέναντι τοῖχον· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ξηροὶ ὡς ὄλοιοι καὶ τὸ βλέμμα των ἀπλανές, ζουρασμένον, ἀνευ φωτός, ἀνευ ζωῆς.

— Τί κυττάζεις ἐκεῖ, Χρυσούλα μου; τί εἶνε ἐκεῖ ποῦ κυττάζεις ἔτσι;

Ἦθελε νὰ τὴν κάμῃ νὰ ὀμιλήσῃ, ἤθελε νὰ πεισθῆ, ὅτι αἰσθάνεται ἀκόμη· ἡ Χρυσούλα ὁμως οὔτε ἐκινεῖτο, οὔτε ἀπήνησεν, ἴσως οὔτε κἄν ἤκουσε.

— Θέλεις νὰ σὲ γυρίσω,

κρίνοντο δύο κατάλευκοι σειραί μαργαριτών. Από τους μεγάλους της όφθαλμούς, τους όποιους ή αδυναμία έκαμε να φαίνονται άκόμη μεγαλύτεροι, έκύλισεν έν δάκρυ και δεύτερον και τρίτον—τά τελευταία ίσως—και διωλήθησαν και άπερορήθησαν υπό του προσκεφάλου της.

—Γιατί κλαίς, παιδί μου, μήπως πονείς πουθενά;

Η Χρυσούλα έστρεψε τους όφθαλμούς της και τους έριψε και τους έκάρφωσεν επί των όφθαλμών της μητρός της και την έβλεπε με έν άτελείωτον, με έν ακίνητον βλέμμα, ώσάν να ήθελε να την χορτάσει, ώσάν να ήθελε να μη την χάσει ποτέ. Έπειτα ήνοιξε τά χείλη της και με την έκφραση των όμμάτων της και με την έκφραση της βορφής της, έφαινετο ότι έκζητεί να είπη κάτι τι, αλλά ο ρόγχος της άγωνίας άνερχόμενος μέχρι του λάρυγγος της την απέπιγε τόσον, ώστε μόλις μετά πολλών στιγμών προσπάθειαν και με φωνήν βραχνήν και βαθείαν κατώρθε να είπη:

—Μητέρα μου!

—Παιδί μου! άπάντησεν εκείνη και έσκυψε και έκόλλησε τά χείλη της εις τά χείλη της Χρυσούλας και έκζητεί να της δώση άναπνοήν από τους ίδιούς της πνεύμονας, να της δώση ζωήν από τά ίδια της στήθη, να της δώση την ιδιήν της ζωήν όλόκληρον, τί να την κάμη αυτή; ποία εύτυχία, ποία έλπίς θα την έκράτει πλέον εις τον κόσμον;

Αίφνης ήνοιξεν ή θύρα και ή δυστυχής μητήρ, ούτως ώς ήτο συκυμμένη, έστρεψε μόλις την κεφαλήν της και διέκρινεν επί του καταφλύου τον συζυγόν της όρθόν, ύψηλόν, πλατύν, άγριον, με τους όφθαλμούς θολούς, μικρούς, κεκλεισμένους σχεδόν, με τά χείλη ζζοντα, με την ρίνα έξωγκωμένη και έρυθράν, με τους πόδας τρικλιζόντας ήτο μεθυσμένος, ύπερποτε μεθυσμένος.

Η μήτηρ έφοβήθη και ήρχισε να τρέμη ένόμισεν ότι ο άγριος αυτός άνθρωπος θα της άρπάξει, θα της κλέψη την κόρην της και την ίννηκαλιζέτο και την άπέκρυπτε και την έσφιγγε θερμότερον εις τάς άγκάλας της.

—Μη με δείρως, απόψε, του είπε παρακλητικώς, ή Χρυσούλα μας δέν είναι καλά.

—Τί θα φάω λοιπόν; τώρα πάνε τόσαις μέραις κι'ούτε μαγίρεμα, ούτε τίποτα.

Και έτέλειωσε την φράση του με μίαν άίσχραν, άίσχροτάτην ύβριν, διά την όποιαν ήρυθρίασεν από έντροπήν ο λευκός άγγελος, όστις έπείριμεν εκεί να πάρη την ψυχήν της Χρυσούλας.

Χωρίς να τοιμήση καν ν' άπαντήση ή δυστυχής συζυγός του τον ώδήγησε τρέμουσα εις τό παρακειμένον δωμάτιον, τό όποιον έχρησιμευεν ως αλθουσα και συνάμα ως τραπέζαρία. Του ήτοίμασε να φάγη και του έδωκε τό περίσσευμα του ζωμού, τό όποιον έβραζε διά την Χρυσούλα.

Έκει ο άθλιος έκηκούθει να μουρμουρίζη, να φωνάζη, να ύβρίζη, να κτυπά την χείρά του επί της τραπέζης και επί τέλους ήκούσθη ο κρότος ραπίματος και οι κλαυθμηρισμοί του μικρού παιδιού, τό

όποιον σύρον από του φορέματος την μήτέρα του έκλαιε κι' έφώναζε:

—Φύγε, μητερούλά μου; φύγε! θα σου δώση κι' άλλο ξύλο, θα σου κάνη πάλι αίματα, όπως σούκανε εκείνο τό βράδυ; φύγε, μητερούλά μου!

Και έκλαιε τό παιδίον και έκλαιεν ή μήτηρ, και έφώναζε και ύβριζεν ο πατήρ.

Είτα ή άτυχος εκείνη γυνή, ώσάν να έξέρυγεν από τους δνυχας έχθρου, ώρμησεν εις τό δωμάτιον της άσθενούς θυγατρός της.

Όποια είκων! ή θρυαλλίς της λάμπας, μη εύρίσκουσα πλέον άλλο πετρέλαιον διά να ποτισθ ήρχισε να έλαττώνη την λάμψήν της, να περιβάλλεται από καύτραν και να φωτίζει θαμβώς τά επί της τραπέζης φιαλίδια, των όποιων άλλα ήσαν κενά, άλλα πλήρη από διάφορα ίατρικά κίτρινα, λευκά, ροζιά, άπεχθή την ύψην και άηδέστερα την γεύσαν φάρμακα, τά όποια εις ούδεν συν έτέλεσαν, εις ούδεν ώφέλησαν και τά όποια έμενον εκεί άφωνα, κατησχυμένα, ως τά τηλεβόλα και τά όπλα νικημένου στρατού και φονευμένων στρατιωτών. Σιωπή, θαμβή σιωπή ήπλοτό εις τό στενωχώρον εκείνο δωμάτιον, τό όποιον έγίμειν από μίαν άλλόκοτον, παράδοξον όσμήν.

—Θά κοιμάται πάλι, είπε με τον νοϋν της και σπογγίασα τους δακρυρμένους όφθαλμούς της ήλθεν άκροποδητή πλησιον της Χρυσούλας.

Ο ρόγχος της άναπνοής της δέν ήκούετο πλέον, θα κατέπαυσεν ίσως ή δύσπνοια, ως ήσυχάση τουλάχιστον όλίγον, ως ήμπορέση τουλάχιστον να κοιμηθ ήσυχος εις τό πρσί; ποιός ξέρει! ίσως αυτός ο ύπνος της δώση δυνάμεις, ίσως της δώση όλίγων ήμερών άκόμη ζωήν, ίσως ο σκελετός αυτός άναστηθ, ποιός ξέρει!

Άλλ' έν τφ μέσφ όλων αυτών των σκέψων μία άλλη μαύρη ιδέα διήλθεν από τον νοϋν της πριν προφθάση να την συλλογισθ ήγήρηθη και έπλησίωσε τό πρόσωπόν της εις τό προσέφαλον της Χρυσούλας και την παρετήρει με παλμούς, με φόβον, με τρόμον. Οι όφθαλμοί και τά χείλη της Χρυσούλας ήσαν ήμίανοικα, όπισθεν δέ των κροσσωτών βλεφαριδων της διαφαίνεται μία στίλβουσα ύαλος, τά στήθη και οι ρώθωνες, ούτε έκινούντο, ούτε παρείχον τό έλάχιστον δείγμα άναπνοής. Η δυστυχής ήρχισε ν' άνησυχή και να τρέμη άκόμη περισσότερο, έψαυσε τάς χείρας της θυγατρός της, τους πόδας της, τό μέτωπόν της, όλα ήσαν ψυχρά, παγωμένα.

—Χρυσούλά μου, Χρυσούλά μου!...

Τίποτε, ούτε φωνή, ούτε άκρόσας, την ώθησε, την έκίνησε κατ' άρχάς έλαφρώς, είτα ισχυρώς, τίποτε, τίποτε, όπου την ώθει, όπου την έκίνη εκεί και έμενεν ή Χρυσούλα. Τί να κάμη; έσχυψε την κεφαλήν της και ήγγισε τό ους της τάς χείλη της Χρυσούλας, ούτε άναπνοή, ούτε τίποτε.

Έξέβαλε μίαν άπελπιστικήν, άγρίαν, άπισίαν κραυγήν και έρρίθη ως παράφρων επί του πτώματος της θυγατρός της. Είς την κραυγήν εκείνην ο πατήρ, όστις είχεν ήδη τελειώση τό δειπνόν του, έταράχθη και έν τή τεραχγή του μία άμυδρά, άκτις διέ-

σχισε τό σκότος του μεθυσμένου έκκεφάλου του. Ηγήρηθη δειλός και ήνοιξε την θύραν και εκεί έστάθη ακίνητος, άφωνος, κάτω μέγανον, κάτω φοβερόν έξετυλίστετο πρό αυτού, τό όποιον δέν ήδύνατο άκόμη να άντιληφθ.

Η σύζυγος του έστράφη και τον είδεν, όλα ήσαν συγκεχυμένα εις την διάνοιάν της, όλα της έφαινοντο μαύρα και σκοτεινά, όλος ο κόσμος ήτο κακός εκείνην την στιγμήν διά την δυστυχή μητέρα.

—Τώρα δείρέ με, του είπε, κτύπησέ με, φώναζε, κνε κρότους, κνε ό,τι θέλεις, δέν φοβούμαι πλέον να μου την ζυψηση; κοιμάται βαθειά ή Χρυσούλά μου, βαθειά...

Και δέν ήξευρε τί έκαμε, και δέν ήξευρε τί έλεγε και τά δάκρυα έπιγον την φωνήν της και την έπιγον και αυτήν την ιδίαν.

Έκεινος έμεινεν άκόμη όλίγας στιγμάς ακίνητος και άφωνος, είτα έρρίφη επί τινος παρά την θύραν καθίσματος, έκάλυψε τό πρόσωπόν του με τάς παλάμας του και ήρχισε να κλαίη ως μικρόν παιδίον, τόσα δέ δάκρυα έπλυον τό πρόσωπόν του, τάς χειράς του, την γενειάδα του, ώστε ένόμιζες, ότι έχύνετο από τους όφθαλμούς του όλος ο οίνος, τον όποιον είχε πίν.

Η λάμπα, άφου κατέπτε και τάς τελευταίς σταγόνας του πετρελαίου, ήτοιμάζετο να έκπνεύση μετά της Χρυσούλας, από δέ τό στόμιον της θερμάστρας το πύρ έξέβαλε τάς έπυρσας γλώσσας του, ώσάν να ήθελε να περιπαίξη την ζωντανήν αυτήν είκόνα της δυστυχίας και της συμφοράς.

Έν Παρισίω.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΙΕΜΗΣ

Ο ΜΕΛΙΔΟΝΗΣ
ΤΟΥ Κ. ΦΟΝ ΜΑΛΤΖΑΝ

(Φιλολογική μελέτη και ιστορική).

Ούτως έπιγράφει ο φιλόμουσος και φιλέλλη Γερμανός τό ποιηθέν υπ' αυτού και παρασταθέν έν Βερολίμφ πρό ού πολλού χρόνου δράμα, διότι εξέλεξε τον ήρωα έκ του μέγανου εκείνου και έξαισίου πανθέου, του της θαυμασίας ήμών έννεργείας, εξέλεξε τφ δντι πράξιν σπουδαίαν και τελείαν και πλείστον διαφέρουσαν. Άληθώς ο Άντώνιος Μελιδόνης, έκ της όμωνώμου κωμωπόλεως, της υπό την νεφελογείτονα Ίδην κλιμακηδόν έκτεινομένης μέχρι των άκτών του κρητικού πελάγους τερπνοτάτης και ευνόδορτάτης έπαρχίας Μυλοποτάμου, του Μελιδονίου*, καταγόμενος, υπήρξεν εις των

* Μελιδόνης, δράμα πεντάπρακτον, υπό Hermann von Mallzan. Η σκηνή ύπόκειται έν Κρήτη τφ 1822. Έν έτος μετ' την άπείσιαν του Μελιδόνη καταστραφήν έγένετο έν τφ κατά την όμώνυμον αύτφ κωμωπολίον εδρυχόμενφ και κληρεί θαυμασίαν σταλακτιτών άντροφ (εις Έρμύην τον Ταλαίον πάλαι άπερωμένφ) ή υπό του Χουσσίν και Μουσταφά βέη, περιόχτος όλοκαύτως των γυναικωπαίδων και γερόντων αυτης, επ' ούδενι λόγφ δεχθέντων να παραδοθώσι, και σωθώσιν. Όρα περί τούτου, ως και περί του ήρωος Μελιδόνη, την ιστορίαν της Κρήτης υπό Φαζλ και Βολανάκη (Precis ect, deuxième partie, p. 72-80 και 86-92).

διαπρεπών ήρώων του άνελιχθέντος μοναδικού εκείνου και πολλαπλού έθνικού δράματος. Εύτυχέστερος του έν Καρπενησίφ, ως ο Λεωνίδας, θύμα υπέρ πατρίδος προσεγεχθέντος Μάρκου Βότζαρη, έκζηθε μεν μετά την έν Πλατώνφ της Γόρτωνος ήρωικήν επίπτωσιν και περιφανή νίκην νικητής και τροπαιούχος, έπισεν όμως μετ' ου πολύ αυτός θύμα δολοφονικής των συναγωνιστών ένέδρας γινόμενος.

Μετά την μακράίωνα κατά της ένετικής κυριαρχίας πάλην των Κρητών, ότε διέλαμψαν επί πατριωτισμφ, άνδρϊα και στρατηγική καθ' άπασαν τότε την Άνατολήν Ικανότητι οι Χορτάτζαι και Ψαρομήλιγγοι και Καλλέργαι και Βλαστοί και Σχορδύλαι και Μελισσηνοί και Προκοσσυρίδαι και Σμυρίγλιοι και Κανδανόλαι και ο άλλος πολυπληθής εκείνος θιασος των ήρωϊκών τέκνων της βαρυδαίμονος Κρήτης, έκζηθεν αύτη τέλειον έξηντλημένη και έν τοιαύτη εύρεν αύτην καταστάσει ο εικοσιπενταετής τουρκικός πόλεμος. Ό,τι μετά την τοιαύτην και τοσαύτην επί τείσαμας και ήμισιν αϊώνας γιγαnteϊαν και μοναδικήν πάλην περιελήφθη εύγενές και τό φρόνημα άδούλωτον, προσέφυγε και μετά την τουρκικήν έτι κατάρτησιν εις τάς άπροσίτους φραγγας και τους άπορρώγας βράχους των κοσμοβόητων Λευκών Όρέων. Και κατοικέτο μεν ή άλπεινή χώρα των Σφακίων και από της ελληνικής αρχαιότητος υπό της δραστηρίας και άνδρείας δωρικης φυλής, άλλ' οι κατά διαφόρους έποχάς μετέπειτα προσφυγόντες εις αύτην έκ της άλλης Κρήτης έπίσημοι νησιώται, έτόνωσαν έτι μάλλον την δύναμιν και τον χαρακτήρα των άδαμάτων εκείνων τέκνων των Λευκών Όρέων. Ου μόνον δέ τούτ' έγένετο, αλλά και έμώρφωσαν οι προσφυγόντες μεταξύ των όρεισθϊων εκείνων ποιάν τινα άριστοκρατίαν, ήτις μετά των προϋπαργόντων τοιούτων ου μόνον δέν ένόσων έν τοίς κατόπιν δυσχερέστεροις έτι χρόνοις εις ούδένα ζυγόν να υποκύψωσιν, αλλά και ισχυρίζοντο και διετείνοντο έν πάση διδομένη εύκαιρίη, ότι ήσαν οι άμύγεστοι και γνησιώτεροι των έν Κρήτη Έλλήνων.

Ο ποιητής του Μελιδόνη, ένφ εξέλεξεν έκ του τούτ' έγένετο, αλλά και έμώρφωσαν οι προσφυγόντες μεταξύ των όρεισθϊων εκείνων ποιάν τινα άριστοκρατίαν, ήτις μετά των προϋπαργόντων τοιούτων ου μόνον δέν ένόσων έν τοίς κατόπιν δυσχερέστεροις έτι χρόνοις εις ούδένα ζυγόν να υποκύψωσιν, αλλά και ισχυρίζοντο και διετείνοντο έν πάση διδομένη εύκαιρίη, ότι ήσαν οι άμύγεστοι και γνησιώτεροι των έν Κρήτη Έλλήνων.

Ο ποιητής του Μελιδόνη, ένφ εξέλεξεν έκ του τούτ' έγένετο, αλλά και έμώρφωσαν οι προσφυγόντες μεταξύ των όρεισθϊων εκείνων ποιάν τινα άριστοκρατίαν, ήτις μετά των προϋπαργόντων τοιούτων ου μόνον δέν ένόσων έν τοίς κατόπιν δυσχερέστεροις έτι χρόνοις εις ούδένα ζυγόν να υποκύψωσιν, αλλά και ισχυρίζοντο και διετείνοντο έν πάση διδομένη εύκαιρίη, ότι ήσαν οι άμύγεστοι και γνησιώτεροι των έν Κρήτη Έλλήνων.

τητες, αίτινες προελαύνουσι πολλαίς θυελλωδώς καταπατούσαι πάν τό προστυχόν, έπ' έπίσημον έπ' άσημον τούτο τυγχάνει. Την φυσικήν ταύτην άνέλξιν παριστφ ο ποιητής έν τφ έν λόγφ δράματι αυτού. Μία δ' όντως μεγάλη και έξοχος άληθώς προσωπικότης άνεδείχθη έν τή βραχείη αυτού δυστυχώς σταδιοδρομίη και ο Άντώνιος Μελιδόνης, ως τοιοῦτοι έγένοντο και πολλοί άλλοι μη Σφακιώται, έν οις οι πρωταθληται άδελφοί Χάλαι και ο Σήφακας και Κομηΐς και Τζουδερός και Ζερβουδάκης. Άν δέ δέν συνέβαινεν ή δολοφονία του Μελιδόνη, ουδώς άπίθανον, ότι ήθελεν ούτος έπιβληθ ή έν άπάση τή Κρήτη, ως ο ποιητής μελετήσας την ιστορίαν του έν Κρήτη άγώνος έν πολλοίς του δράματος μέραις τίθησι τούτο έν τφ στόματι ουχι του Μελιδόνη, αλλά του όξυθύμου άντιπάλου αυτού Σφακιώτου άρχηγού Ρούσσου. Διότι ο Μελιδόνης και πείραν ου την τυχοῦσαν έκείνητο έκ των έν Μικρασίη πρότερον άνδραγαθημάτων αυτού και παράστημα είχεν έπιβάλλον και ευειδής ήν και έγγραμματος και εύφυής, ήμετά χάριτος δέ της φουσανέλλας περιβολή, άντιθέσι ποιούσα εύχάριστον εις την έγχώριον στολήν, έπύρζανε τό γόητρον αυτού παρά τφ κρητικφ λαφ.

Δύο μόνον μειονεκτήματα είχεν ο άείμνηστος εκείνος άνήρ, ή μάλλον μεγάλα εις άρχηγόν έν έπαναστάσει λαού έλαττώματα, την άθυροστομίαν ή άμετροείπειαν και τό καυχηματικόν, άπερ και ίπήνεγκον την ούτω πρόωρως δυστυχώς αυτού καταστροφήν. Οι Σφακιώται, καθά είρηται, ήσαν ήγεμόνες έν πολέμω έν Κρήτη και ο Ρούσσος Βουρδουπάς, ο γενικός όπας δήποτε των Σφακίων άρχηγός, δέν ήτο έξ εκείνων, οιτινες άνείχοντο άλλην ύπεροχήν, πολλφ δ' ήττον την μεθ' ύπαινεγμών άθυροστομίαν και την χαυρησιν του έκλαυθανομένου υπ' αυτού άντιπάλου. Μετά άλλεπαλλήλους από θριάμβου εις θριάμβον έφέρετο, και δη μετά τό κατά τον Πλάτανον άνδραγαθήμα εκείνο, έπεσοδούνθησαν τά πάθη, τό μεν έξ άμετροείπειας και περιαιτολογίας, τό δ' έξ άντεγκλήσεων, άπερ δυστυχώς απέληξαν εις τον έν τφ χωρίφ του Άμαρίου Μοναστηράκι φόνον του Μελιδόνη υπό του Ρούσσου, όπερ τά μέγιστα τον άγώνα έξημίωσε. Και ταῦτα μεν περί της ούσίας της όλης υποθέσεως.

Ός πρός δέ την τεχνικήν του δράματος πλοκήν και διάταξιν, ο ποιητής δέν φαίνεται τρωών έπακριβώς την κατ' Άριστοτέλη τριπλήν (της πράξεως, του χρόνου και του τόπου) ένότητα. Διότι ή σκηνή ύπόκειται έν Κρήτη και ή Κρήτη, μικρόν ίσως απόδούσα της Σαζωνίας, περιέχει δρη κατά συστήματα, ως τις μικρά ήπειρος, και πόλεις και έπαρχίας: ο κύκλος δέ του χρόνου ο περί την πράξιν εύρύνεται και περιέχει μάχας άλλεπαλλήλους, καθ' ως ότε μεν νικφ, ότε δέ ήττάται, άν και όλιγώτερον, ο ήρωας έν τφ άγώνι, ως και ο άντιπάλος αυτού Ρούσσου. Ούτω τό δράμα, Γλαδός δικην, έξογκούται έπεισοδιακώς και ή της κυρίας πράξεως γραμμή, ή έκ της του Ρού-

σου και Μελιδόνη ζηλοτυπίας και έριδος άπορρέουσα, έπαυξάνουσα και σπεύδουσα εις λύσιν διά καταστροφής, διαφαίνεται μεν εις τέλος δικήουσα, αλλά λίαν, γομίζομεν, έπιτετηθευμένης. Όπως δήποτε τό δράμα έχει πολλαίς άρετάς, διαπνέεται δέ άπαν έξ άκράτου φιλελληνισμού και είδικώτερον φιλοκρητισμού και έκ λατρείας άκραφνούς πρός την έλευθερίαν. Τό υπέρ αύτης θερμόν έγκώμιον (έν σελ. 103 και άλλαχού) ύπομνήσκαι την ύψηλήν και μεγαλοπρεπή του έθνικού ήμών ποιητού ρήσιν,

«Άγιον και παντοκράτορ πνεύμα της έλευθερίας, Ο θεός από την πρώτην ώραν της δημιουργίας Σ' ένεφύσησεν ως άντραν εις την κείαν ζωόντων. Και σέ είπε: απείε μέχρις συντέλειας των αϊώνων».

ή άποτασις του ήρωος πρός την πατρίδα, ένφ άσπαζόμενος άποβαίνει εις αύτην έκ Μικρασίας (σ. 26): ο διάλογος μετά της μητρός Χαριστής, ότε πρώτον αύτην μετά τοσαῦτα έτη επανείδε (σ. 28): τά περί του αύτοφουός της έλευθερίας έν Κρήτη και της μισοσυρρανίας (σ. 34): τά κατά τον έπίσκοπον Ίωσήφ, τον διαφυγόντα έκ της έν Ηρακλείφ σφαγής των συλλητουργών αυτού, ως και αι εύλογίαι και αι κατόπιν παραινέσεις πρός άμφοτέρους τους άντιπάλους (σ. 50 και 52): τό όνειρον του Ρούσσου, έν φ προδίδεται, ότι μάλιστα κατά του Μελιδόνη (σ. 45): τό έπεισόδιον της επί καλλονή διαπρεπούσης αδελφής του ήρωος Μαρίας, ή όποια μετά δικήφους περιπετειάς εισάγεται παραπλεύρως τφ αδελφφ άγωνιζομένη και μετά τον φόνον επί του σώματος αυτού αυτοκτονούσα και πολλαί άλλαι σκηναι είσιν Ικανώς ένδιαφέρουσαι και ώραϊαι. Άλλ' ή έβδόμη, έγδοθή και έννάτη σκηνή της πέμπτης και τελευταίας πράξεως, έν αις ο μεν ήρωας έκπνέων συγχωρεί τον συλληθηθέν Ρούσσον και συνιστφ την θερμήν υπέρ έλευθερίας παράτασιν του άγώνος και θεσπιφδει υπέρ προσεχούς μεγαλείου της πατρίδος, ο δέ Ρούσσος φαίνεται μετανοών και μεταμελλόμενος, ο δ' έκ των άτυχών τούτων συμβάντων νικητής γενόμενος πασάς θαυμάζει τον ήρωά είσιν ό,τι θαυμάσαι, συγκινητικαι και παθητικαι. Έν γενεί δέ ο ποιητής έν σχέσει πρός άλλοτρίαν ύπόθεσιν, ήν έδραματούργησε, δέν φαίνεται εύκαταφρόνητος και ως πρός την διέγερσιν των παθών και την περιγραφήν των χαρακτήρων. Μόνον δέν δεικνύται φιλοσφακιώτης, αλλά πλείστον φιλέλλην και φιλοκρη, ως πρός τό πρώτον δέ δέν δικαιούμεν όλως αυτόν, διότι άν ο Ρούσσος ούτω δεινώς την πατρίδα αυτού έπληξε, και ήγωνίσθη κατόπιν λαμπρώς και τά Σφακία ήσαν και θέλουσι διατελή ή άπόρθητος της έλευθερίας έν Κρήτη άρόπολις και τό έσχατον καταφύγιον των υπέρ έλευθερίας και ανθρωπισμού άγωνιζόμενων, υπέρ ών τοσοῦτον ο εύγενής ποιητής ένδιαφέρειται. Είθε δέ πολλοί Ευρωπαϊοι, άναγνωρίζοντες την άκείνων πηγήν, ήν εγκλείει πρός ποιήσιν ο μέγας της έννεργείας ήμών άγών, να παροτρύνουσι και ήμεις πρός ούτως εύγενή και σκόπιμον υπέρ αυτης άντλησιν.

B. ΨΙΑΡΗΣ

ΠΑΡΑΔΗΛΙΣΜΟΙ

Α

ΓΑΛΛΟΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ο Γάλλος είναι αίσθημα, ο Γερμανός καθήκον... Ο εὖς αἰθόσας ἀγάπῃ, ο Γερμανός τὸν οἶκον...

Ο Γάλλος τὸ ἀλφάβητον μ' ἀστέρας σχηματίζει... Ο Γάλλος προπορεύεται ὑπερηδῶν τὸν χρόνον...

Ο Γάλλος εἶναι ἔξοχος, περιφανὴς κοιμήτης... Καὶ εἶναι ἀπλανὴς ἀστὴρ ὁ Γερμανός μέγας...

Καθὼς ὁ ἀετὸς αὐτοῦ ὁ ἄλλος εἶναι μέλας... Ο εὖς ἐγκυροεὶ ζωὴν, ο Τεύτων τάφορ σκάπτει...

Φαῖδρά, παλίμβουλος, γοργή, στιγμὴ αὐτοσχεδία... Ἀλλὰ ἀξίαν ἔχουσα αἰώνων, ἡ Γαλλία...

Ο Γάλλος Ἀθηνῶν εὖος, ο Τεύτων Σπαρτιάτης... Στρατοπέδορ ὁ Γερμανός, ἀλλ' ἔθνος ὁ Γαλάτης...

Κ' οἱ δύο εἶναι ἀετοὶ παρτογυροὶ ἐξ ἴσου... Ο εὖς μὲ πτερυγας γλαυκός, ὁ ἄλλος μὲ ἀδόξου...

Πλὴν χαίρ' ἡ γῆ ἀγάλλεται τοῦ κόσμου ἡ καρδία... Ὅποιαν τελευτᾷ ἡ γῆ κ' ἐπέγεται εὐδία.

(Δεκέμβριος 1889)

ΑΣΙΑΓΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΤΡΕΖΟΡ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΟΜΑΤΣΕΦΣΚΗ

(Συμβάν)

Ἄν ἡ τύχη δὲν σὲ πύνησέ ποτε, ἀναγνώστα, καὶ σοῦ ἐστέρησε τὰ μέσα νὰ ζήσης...

Δύο μικρὰ δωμάτια, ἢ ὀρθότερον, ἔν δωμάτιον οὐχί μέγα, διηρημένον διὰ λεπτοῦ διαφράγματος...

θήκη, μικρὰ τράπεζα καὶ τινες ἀπρηξαιόμενα ἀγύρινοι καθέδρα...

Ἴδωμεν τώρα καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Τρύφωνος Κουζμίτς...

Ἡ σύζυγος τοῦ Τρύφωνος Κουζμίτς Ἄννα Πρόχωροβνα... Ἡ δεκαετής πρεσβυτέρα θυγάτηρ τοῦ Πόλζα...

εἶποτε φαῖδρον μεδιζιμά του, πρωίμως ἐλεύκωνε τὰς τρίχας του...

Ἔλεγον αὐτῷ διάφραρα, σπουδαίαν κατέχοντα θέσιν πρόσωπα, ἀπερ ἐπισκέπτετο οὗτος μετὰ δακρύων...

ρὸς ἐπερείδων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς του, ἐσκέπτετο περὶ τῆς ἐπομένης εἰβδομάδος...

— ὦ, θεὸ μου! μὰ ὡς πότε πειὰ αὐτὴ ἡ κατηράμενη ζωὴ! καλῆτερα θάνατος!

— Τρύφων Κουζμίτς! ἔ, Τρύφων Κουζμίτς! καλὴ δὲν ἀκούεις!

— Τί εἶνε; — Λέγω πῶς πολὺν καιρὸ ἀκόμη θὰ βασανίζωμεθα ἔτσι δά;...

— Τὸ ξεύρω, μάτουςκα, τὸ ξεύρω... — Αὐτὸ ξεύρεις μοναχά — αὐτὸ ξεύρω! Σοῦ λένε πῶς περπατεῖς ζυπόλυτος!

— Δὲν ἐπῆγαινες τοῦλάχιστο 'στοῦ στρατηγοῦ Μπουράτ;

— Ἐπῆγα, μάτουςκα, — ἐπρόσταξέ νὰ ξαναπῶ. Σαράντα φοραὶ ἐπῆγα.

— Καὶ σ' ἐκείνον τὸν τμηματάρχη — τὸν Μύλλερ;

— Καὶ σ' ἐκείνον, πῶς τὸν λένε; — Στὸν Πρέφερπρένι; — ἐπῆγα.

— Τί λές, μάτουςκα, εἶνε εὐγενὲς ζῶν! — Διῶξέ το νὰ φύγη, διῶξέ το!...

— Εἶνε παστρικό, μάτουςκα... Κύτταζε, τί μαλλιαρό, — τί ὠραὶο ποῦ εἶνε...

— Τὰ μαλλιά του λεπτὰ σὰν μεταξι. Ἄν τὸ κουρέψης θὰ γείνη...

— Διῶξέ το, Τρύφων Κουζμίτς! σὲ παρακαλῶ!

— Διῶξέ το, διῶξέ το!... Ἄργο κατεβᾶξαι ὁ Βάσκα!... διῶξέ τον!...

— Εἴχοικεθαίς κατὰ τὸν τριακονταετῆς καὶ πλέον διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του...

— Ἄλλ' ἰδοὺ συνέθη ποτὲ, ὥστε ὁ ἦρωσ μου νὰ συναντήσῃ καὶ σχετισθῇ μὲ ἓνα ἐξαιρέτων μολοσσόν.

1 Ὁ συγγραφεὺς ὑπανίσταται τοῖς Γερμανοῖς καὶ Πολωνοῖς, οἵτινες κατέχουσι τὰς πλέον διακεκριμένας θέσεις ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. Σ. Μ.

λος — τὰ πλατεῖα, ὁ μὲν τὰς ξανθὰς, ὁ δὲ — τὰς μελαχρινὰς. Ὁ μὲν οὐτε δραχμὴν ἀλατος ἀγάπῃ εἰς τὴν σοῦπᾶ του...

Καθὼς ἔχει ἰδιὰ του ἦθη, καθὼς ἔχει γούστο χωριστό, ὁ ἓνας ἀγαπᾷ ἀξιωματικό, καὶ ἄλλος ἀγαπᾷ τὸ — κολοκώθι.

Καὶ οὕτω: — δῶδεκ' Ἀποστόλοι, κἀθε εἰς κ' ὁ πόνος του, ἢ ἐν ἄλλαις λέξουσιν...

— Δὲν ἐπῆγαινες τοῦλάχιστο 'στοῦ στρατηγοῦ Μπουράτ;

— Ἐπῆγα, μάτουςκα, — ἐπρόσταξέ νὰ ξαναπῶ. Σαράντα φοραὶ ἐπῆγα.

— Καὶ σ' ἐκείνον τὸν τμηματάρχη — τὸν Μύλλερ;

— Καὶ σ' ἐκείνον, πῶς τὸν λένε; — Στὸν Πρέφερπρένι; — ἐπῆγα.

— Τί λές, μάτουςκα, εἶνε εὐγενὲς ζῶν! — Διῶξέ το νὰ φύγη, διῶξέ το!...

— Εἶνε παστρικό, μάτουςκα... Κύτταζε, τί μαλλιαρό, — τί ὠραὶο ποῦ εἶνε...

— Τὰ μαλλιά του λεπτὰ σὰν μεταξι. Ἄν τὸ κουρέψης θὰ γείνη...

— Διῶξέ το, Τρύφων Κουζμίτς! σὲ παρακαλῶ!

— Διῶξέ το, διῶξέ το!... Ἄργο κατεβᾶξαι ὁ Βάσκα!... διῶξέ τον!...

— Εἴχοικεθαίς κατὰ τὸν τριακονταετῆς καὶ πλέον διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του...

— Ἄλλ' ἰδοὺ συνέθη ποτὲ, ὥστε ὁ ἦρωσ μου νὰ συναντήσῃ καὶ σχετισθῇ μὲ ἓνα ἐξαιρέτων μολοσσόν.

— Ἄλλ' αἰφνης ὁ ἐξαιρέτος μολοσσός ἐσκέφθη, φαίνεται, νὰ ἐπιδείξῃ ἅπασαν τὴν δευνότητα τῆς φωνῆς του...

— Καλὴ τί λές, μάτουςκα, τῆς φαντασίας σου εἶνε.

— Ἄλλ' αἰφνης ὁ ἐξαιρέτος μολοσσός ἐσκέφθη, φαίνεται, νὰ ἐπιδείξῃ ἅπασαν τὴν δευνότητα τῆς φωνῆς του...

Ὁ δυστυχὴς Τρύφων Κουζμίτς ξέσασ τὸ αὖς ἤρξατο ἐνδύομενος, ἐκ φόβου μὴ ἡ Ἄννα Πρόχωροβνα πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπει-

μα!... Χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ, ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Ἄννας Πρόχωροβνας, ὁ Τρύφων Κουζμίτς, εἶπε πρὸς τὸν ἐξαιρέτων μολοσσόν ἀλλ'—εἰς! καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν ἐστίαν του.

«Θὰ τὸν δέσω ἐξ ὧ τὸν προθάλαμον... σὲ μιά γωνία σκοτεινὴ... τὸν κρατῶ δὺο τρεῖς ἡμέρας, κ' ὕστερα ἴσως τὸν συνθησῇ ἡ Ἄννα Πρόχωροβνα...» διελογίζετο καθ' ὄδον.

Πράγματι, ὁ ἐξαιρέτος μολοσσός μετ' οὐ πολὺ εὗρίσκετο δεδεμένος εἰς τὸν προθάλαμον τῆς οἰκίας τοῦ Βράζσκη.

— Τί ἐπαθες, καλὴ, κ' ἐβγαίνεις τόσο συχνὰ στὸν προθάλαμο; ἤρώτα συχνὰ ἡ Ἄννα Πρόχωροβνα.

— Ἄκουεις, Τρύφων, κἀποὶς εἶνε ἐξ ὧ τὸν προθάλαμο, εἶπεν ἐν μέσῳ τοῦ ὕπνου τῆς ἡ Ἄννα Πρόχωροβνα.

— Δὲ θαρύεσαι, καλὴτύχη, ποῖος θὰν' ἐκεῖ!...

— Ἄκουεις;... Νὰ το πάλι!...

— Οὐ, καλὴτύχη, ἔτσι σοῦ φαίνεται. Οἱ σύζυγοι ἠσύχασαν.

— Τρύφων Κουζμίτς!... Ἄκουεις;... περοβισμένη ἠρώτησε πάλιν μετὰ τινὰ λεπτὰ ἡ Ἄννα Πρόχωροβνα.

— Καλὴ τί λές, μάτουςκα, τῆς φαντασίας σου εἶνε.

— Ἄλλ' αἰφνης ὁ ἐξαιρέτος μολοσσός ἐσκέφθη, φαίνεται, νὰ ἐπιδείξῃ ἅπασαν τὴν δευνότητα τῆς φωνῆς του...

— Μαμά, φοβοῦμαι!... ἡ στρίγλα!... ἐψιθύριζαν τὰ παιδιὰ.

— Τρύφων! Δὲ μοῦ λές σκύλο ἔφερες πάλι;... ἀνέκραξεν ἡ Ἄννα Πρόχωροβνα.

— Καλὴ δὲ θαρύεσαι.

— Ἄχ, ἀθεόφοβε! Τί ἄνθρωπος εἶσαι σὺ! ἔχεις ἓνα κεφάλι ποῦ...

— Τί νᾶνε ἐκεῖ τάχα... προσποιούμενος ἄγνοιαν, ἔλεγεν ὁ Τρύφων Κουζμίτς, ἰστάμενος ἐν ἀμφιδόλῳ στάσει παρὰ τὴν κλίνην.

— Σκύλος!... σοῦ λένε, σκύλος!...

— Ὁχὶ δά... — Διῶξέ τον ὀγλήγορα!... διῶξέ τον!... — Εἶνε... εἶνε, Ἄνευσα... ἓνας ἀξιόλογος μολοσσός... Ἴσως τὸν ἀγοράσουν... — Ἐξώ!... νὰ τὸν διώξῃς αὐτὴ τὴ στιγμή!... ἡ σηκόνουμαι καὶ σοῦ τὸν κἄνω... — Ἐχε ὑπομονήν, μάτουςκα, ἕως τὸ πρῶν!...

λὴν τῆς Ἐνδοθείας, ἐξῆλθεν εἰς τὸν προθάλαμον καὶ ἀπασθεῖς τρυφερώτατα ἐπὶ τοῦ μετώπου τὸν ἐξαιρετὸν μολοσσόν, ἔβουσε τὸ σχοινίον, ἐπρόφερεν ἀλλεῖ-ισί» καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν σκοτεινὴν αὐλήν. Πληπλῶν πρὸς τὸν πυλῶνα ὁ Τρύφων Κουζμίτις, ἔστη συλλογίζομενος. Ἡ ἀγαθὴ αὐτοῦ καρδιά ἐσπράσσετο ἐκ τῆς ἰδίας, ὅτι ὁ ἐξαιρετὸς οὗτος Τρεζὸρ ἐνδέχεται νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας ἀπηνῶν φανοκόρων καὶ διὰ σκληροῦ θανάτου νὰ πληρώσῃ τὴν μετ' αὐτοῦ γνωριμίαν του, αὐτοῦ τὸ συμβούλου καὶ ἱππύτου Βράζσκην. Ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν τῆς σκέψεως ταύτης διατελῶν ὁ Τρύφων Κουζμίτις, ἀπεφάσισε νὰ δέσῃ τὸν ἐξαιρετὸν μολοσσόν εἰς τὴν αὐλήν ἐντὸς μικρᾶς τιμῆς ζυλοποθήκης, ὥστε λίαν πρῶι νὰ τὸν ὀδηγήσῃ πουθενά.

Τῷ ὄντι, τὴν ἐπαύριον μετέφερε τὸν Τρεζὸρ εἰς τὸ βουλευτήριον τοῦ ναυαρχείου, θέσιν, ἀγνωστον διατὶ, ἀγαπωμένην ὑπὸ τῶν σκύλων, καὶ καπνίσας ἀποσίγαρον, ἐκάθησε μετὰ τοῦ σκύλου ἐπὶ τινος ἰδωλίου. Θωπεύων τὸν ἐνοουμένον του, ὁ ἦρωσ μου, παρετήρησε σταματήσαν παρὰ τὸ βουλευτήριον, κομφόρατον καὶ πολυτελέστατον ὄχημα καὶ ἐξ αὐτοῦ διολισθήσασαν κεφαλὴν κυρίου τινός. Εἰς τὴν μορφήν τοῦ κυρίου τούτου ἦτο γεγραμμένος: «ζεύρεις ποῖός εἰμ' ἐγώ!». Τὸ ἀετῶδες βλέμμα τοῦ κυρίου διηθύνοντο εὐθέως πρὸς τὸν ἐξαιρετὸν μολοσσόν, τοῦ ὅπερ ἐπρόέβλεψεν εἰς τὸν Τρύφωνα Κουζμίτις ἀπερίγραπτον ταραχήν.

«Καὶ ἂν ὁ ἐξαιρετὸς αὐτὸς μολοσσὸς ἀνήκει εἰς τὴν ἐξοχότητά σου;» διελογίσθη. Ταυτόχρονως εἰς σχῆμα δοθέν παρὰ τοῦ «ζεύρεις ποῖός εἰμ' ἐγώ!» πρὸς τὴν θυρίδα τοῦ ὀχήματος, προσέδραμα καταλθὼν τοῦ οὐκ ἰδαντοῦ τῆς ἀμάξης ὑπέρτης φέρων κομποτάτην στολήν. Ὁ κύριος εἶπε λέξεις τινὰς πρὸς τὸν ὑπέρτην καὶ ἀναπάσας τὰς δασείας ὄρρυς του ἔνευσε πρὸς τὸν Τρύφωνα Κουζμίτις.

«Ἡ ἐξοχότης τοῦ εὐπρεστέρου νὰ με δείξῃ!...» ἐντρομος ἐφέλλισεν ὁ ἦρωσ μου, ἀλλάζων ὄψεις.

Μετὰ τρία δευτερόλεπτα, ὁ τρόμος τοῦ Τρύφωνα Κουζμίτις ἔτι μᾶλλον ἠύχθησε-βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ ὑπέρτου ὁ γέρον κύριος ἐξῆλθε τὸν ὄχηματος καὶ διηθύνθη εὐθέως πρὸς τὸν ὄφλλον τρέμοντα ἤδη Βράζσκην, ὅστις ἀνεπήδησεν ἐκ τοῦ καθίσματος.

- Εἶνε δικός σας ὁ σκύλος;...
- Ἐξό... ἐξοχώτατε, δὲν εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ προῦποθέσω... περιστασίς...
- Ἐξαιρετὸς, ἐξαιρετὸς μολοσσός. «Ἐχω καὶ ἐγὼ τὸν ἴδιον, ἀλλὰ τὸ χρώμα του εἶνε ἀνοικτότερον... Ποίου γένους εἶνε;...
- Ὁραίου, ἐξοχώτατε... δηλαδή, ἤθελα νὰ εἰπῶ, ἀρσενικοῦ.
- Ἄ!... εὐγε, ἀξιόλογα. Δὲν θὰ εἶνε γέρον, αἰ;...
- Γρήγορα θὰ κλείσῃ τὰ δύο χρόνια, ἐξοχώτατε, ἐφεύσθη γενναίως κατὰ τι ἐνθαρρυνθεῖς ὁ Βράζσκην.
- Ἄ!... Δυὸ χρόνια;...
- Μάλιστα.
- Πῶς;...
- Δυὸ χρόνια.

— Γμ... θέλω νὰ τὸν χαδέψω... δὲν δαγκάει;...

— Τί λόγος, ἐξοχώτατε! τολμᾷ ποτε νὰ δαγκάσῃ τὴν ἐξοχότητά σας;!...

— Ὁ κύριος τὸν ἐθώπευεν.

— Ἐξαιρετὸς, περίφημος μολοσσός. «Ἐχει ἓνα σῶμα θαυμάσιον. Ἡ Τεολίνδα μου εἶνε κατὰ τι χαμηλότερα. Γρηγόρη!...

Προσέδραμεν ὁ ὑπέρτης.

— Τί λές, Γρηγόρη, ἀξίζει;...

— Περίφημη ράτσα θὰ γείνη, περίφημη.

— Πῶς εἶπες;...

— Περίφημη ράτσα θὰ γείνη —καλήτερο δὲν ἠμπορεῖς ναῦρης, ράτσα πρώτης.

— Ναι, ναι, ἐξαιρετο σκυλί... Εἶσθε ὑπάλλῃλος;...

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε, εἶμαι πέντε χρόνια παυμένος, μοῦ ἤλθαν ἀνάποδα... Ἡ οἰκογένειά μου ὑποφέρει...

— Ναι, ναι. Καλά, δὲν περᾶζει. Ἄν ἐβγῇ καλὴ ράτσα — θὰ σὰς δώσω... ναι, ναι... θὰ σὰς δώσω πλησίον μου μίαν ἐντιμον ἐργασίαν...

— Ἐξοχώτατε!... Ἡ εὐεργεσία τῆς ἐξοχότητός σας, τὴν ὁποίαν κἀμενετὴ ἡ ἐξοχότης σας, θὰ κάμῃ ἐμὲ καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν μου νὰ εὐχεται διὰ τὴν ἐξοχότητά σας καὶ δι' ὅλα τὰ μέλη τοῦ οἴκου τῆς ἐξοχότητός σας. Θὰ παρακαλῶ τὸν Θεόν, ἐξοχώτατε... τὰ δάκρυά μου, ἐξοχώτατε, δηλαδή τὸ χρέος μου, ἐξοχώτατε...

— Ναι, ναι... Ἀκούσατε. Ἐλάτε μετὸν ἐξαιρετὸν αὐτὸν μολοσσόν αὐριον εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὁδὸς Μορσκάκι. Ζητήσατε ἐκεῖ τὸν φόν-Ζεϊδενζιστιούκεν-τριντενχάους. Κατοικᾷ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐμπόρου Φίτσερ.

— Πολὺ καλᾶ.

— Ἐξαιρετὸς, ἐξαιρετὸς μολοσσός. . . .

Ναι, ναι. Θὰ ἔλθετε λοιπόν.

— Μάλιστα, μάλιστα.

Ὁ κύριος ἐκάθησεν εἰς τὸ ὄχημα. Ὁ κομφὸς ὑπέρτης ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ οὐκ ἰδαντοῦ καὶ ἡ ἀμάξα ὤρμησε κατὰ μῆκος τῆς λεωφόρου.

Τὴν ἐπαύριον, καθαρῶς καὶ ἀλείψας τὴν κόμην του δι' ἐλαίου ὁ Βράζσκην, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του.

— Ἐδῶ κατοικεῖ... ἤρξατο ἀνεθυμούμενος, ὁ κ. Ζεϊτσιούκ... Ζεϊτσιούκ δριούκ.

— Ὁ κ. Ζεϊδενζιστιούκεν τριτενχάους;...

Μάλιστα.

Ὁδηγήσαν τὸν Βράζσκην, μετὰ τοῦ ἐξαιρετοῦ μολοσσού, εἰς πολυτελὴ προθάλαμον.

— Ἄ!... Ναι, ναι, ὠραία. Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; εἰπέτε εἰς τὴν κυρίαν νὰ ἐβγῇ ἀπὸ τὸ σπουδαστήριόν μου... Πηγαίνωμεν... Αἰ, Τεολίνδα!... ἰσί... Γ'

Παρήλθον μῆνές τινες. Ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τοῦ κυρίου, φαίδρῶς παίζοντα, ἔτρεχον δύο μικρὰ καὶ ὠραία, δίκην ἐρωτιδέων μολοσσίδων, ὁ δὲ σύμβουλος Βράζσκην, καθήμενος εἰς ἓνα τῶν θαλάμων τοῦ κυρίου ἐπέπληττε νεανίαν τινά, διότι δὲν ἐξεπλήρωσε διαταγὴν δοθείσαν παρὰ τοῦ κυνοφιλοῦ κυρίου...

(Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ).

Α. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

GEORGES DURUY

EN ARMONIA.

(Μυθιστορία)

(Συνέχεια)

20 Ἰουνίου.

Κατὰ σύμπτωσιν, — ἄρα γε εἰς σύμπτωσιν νὰ τὸ ἀποδώσω; — συναντώμεθα καθ' ἑκάστην εἰς τὰ περίε τῆς ἐπαύλειως. Αἰ τυχαῖαι αὐταῖς συναντήσεως εἶνε θελατικώταται α— Ἄ! ὑμεῖς εἴσθε, δεσποινίς; — Πῶς ὑμεῖς πάλιν κύριε! ». Ἐνθ' δὲ ἀνταλλάσσομεν τοὺς λόγους τούτους; ὁ Τῶμα ὑπομειδιᾷ: ἀλλὰ μὰ τὴν ἀλήθειαν, μοι φαίνεται, ὅτι καὶ ὁ μικρὸς αὐτὸς μέλας ἵππος λαμβάνει ὕφος τὸ πονηρόν, ὕφος ζώου, ὅπερ θὰ ἔλεγε πολλά, εἰν ἡδύνατο...

Προσδύομεν εἰς τὴν γνωριμίαν ἀλλήλων. «Κύριε, μοι εἶπε χθὲς ἡ Κλαίρη, — καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεχειροῦν νὰ ἐκδηλώσω ἐκ νέου τὸν φλογερὸν ἐρωτὰ μου, τοῦθ' ὅπερ εἶνε πάντοτε εἰς τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης μου—καίτοι μοι ἔδειξεν ὅτι τὴν δυσαρρεστὴ, — Κύριε, προσφέρετε ἑαυτὸν, τοῦτο εἶνε ὠραιότατον. Σημειώσατε ἐν τούτοις, ὅτι πᾶσα προσφορά ἀπαιτεῖ καταγραφήν» ἀλλὰ, ἐγὼ δὲν γνωρίζω εἰσέτι ἀκριβῶς τί μοι προσφέρετε μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας... Ἐκτοτε δὲ με ἐξετάζει ὡς πραγματογνώμων, ἢ μᾶλλον ἀλληλοεξεταζόμεθα οὕτω, διότι καὶ ἐγὼ, ἵνα κατακτήσω τὴν συμπάθειάν της, ὀφείλω νὰ λαμβάνω ὕφος ἀνδρὸς σπουδαίου, ἀνδρός, ὅστις οὐδὲν πράττει ἀπεριοκίπτως. Θαυμάσια δύναμις ἡ τῆς κληρονομικότητος. Ὅπως ὁ πατήρ της, οὕτω καὶ ἡ Κλαίρη ἀβιδίζει κατὰ τὰξιν». «ὦ! τὴν κακίην, πόσον ὠραία ἔσμετα θὰ τῆ ἐψάλλον ἂν ἤθελε! Δὲν θέλει ὁμως... Ἄλλὰ καὶ πῶς θὰ ἀποζημιωθῶ βραδύτερον, ἂμα λάβῃ πέρασ' ἡ ἀνάκρισις, πέρασ' εὐνοϊκὸν πρὸς ἐμὲ.

22 Ἰουνίου.

Ἡ Κλαίρη πρέπει νὰ εἶνε φοβερά εἰς τὰ ἐμπορικὰ τῆς ἀγορᾶς! . . Ὑποθέτω ἑμαυτὸν ὡς ἀντικειμένον μετριοτάτης ἀξίας ἐκτεθειμένον ἐν τῷ καταστήματι τῆς «Εὐθηνίας» ἐξεταζόμενον, ψηλαφούμενον καὶ πάλιν ψηλαφούμενον ὑπὸ ἰδιοτρόπου καὶ ὀπίσπου πελάτιδος. «Εἶνε τοῦτο στερεόν, καλῆς βαφῆς, διαρκούς χρήσεως;...» — Ἄλλὰ βεβαίως, εἶμαι στερεὸς καὶ καλῆς βαφῆς... Πάρετέ με, δεσποινίς, καὶ θὰ ἰδῆτε! Ἄματαιά παρακλήσις: δὲν θέλει ν' ἀποφασίσῃ ἀκόμη, ἐγὼ δὲ μένω πάντοτε ὑπὸ ἀνάκρισιν.»

Ἐνόμισα κατ' ἀρχάς, ὅτι εἶνε συνέπεια φυσικῆς ἀναπορασιτικότητος, ἀλλ' ἠπατώμην. Γινώσκω κἀλλιστα τί θέλει' μόνον, . . . μόνον... Πῶς νὰ τὸ εἶπω; . . . Εἶνε ὀλίγον ἐπιχειρηματίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν καρδίαν. Δυσπιστία ἐξ ἐνστικτοῦ ρεῖ ἐν τῷ αἵματι αὐτῆς. Ὁ βλαστὸς τοῦ μηχανικοῦ καὶ τῆς ἐμπειροῦ εἰς τὰ χρηματικὰ φοβεῖται τὴν ἀπάτην ὁ γάμος, φεῦ! εἶνε κατ' αὐτὴν ἐμπορικὴ πράξις! Ἐννοεῖ λοιπὸν νὰ γνωρίσῃ ἀκριβῶς τί θὰ λάβῃ ἀντ' ἐκείνου, ὅπερ θὰ δώτῃ. Νομίζω ἐνίοτε ὅτι τὴν βλέπω κρατούσαν εἰς τὰς χεῖράς της πλάστιγγα ἀόρατον. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους θέτει τὴν προκλήσιν, — τῆς ἐλθσμένησά ἄλλωσιν ἢ μᾶθω τὸ ποσόν, — τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός της, — ἥτις εἶνε βεβαίως σπουδαιοτάτη, ἀλλὰ περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἐφρόντισα νὰ λάβω θετικὰς πληροφορίας, — καὶ τέλος τὸ χάρην ἀτομὸν της ὅπερ ἔχει, ὑποθέτω εἰς μεγίστην ὀλόληψιν, καίτοι πάντοτε εἰς κατώτερον βαθμὸν, ἄφ' ὅτι τὸ ἐξετίμησα ἐγὼ. Ἐπὶ τοῦ ἄλλου δὲ τὸ ὄνομά μου, τὸν τίτλον βαρᾶνου, ὃν δὲν ἐσυνήθισα νὰ φέρω, τὰς κοινωνικὰς μας σχέσεις, συγγενεῖας τινὰς, δι' ἃς οὐδέποτε, ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ θὰ ἐκαυχώμην, ἀλλ' αἰτινες παρατηρῶ ἤδη, ὅτι σχηματίζον τὸ βασιμώτερον τοῦ ἐνεργητικοῦ μου. Θὰ εὐρεθῇ

21 Ἰουνίου.

Σήμερον μοι εἶπεν: «Ἐάν ἐλεγον ὅτι σὰς λατρεύω, δὲν θὰ μ' ἐπιστεύατε»... Εἴχετε τὸν καιρὸν νὰ με σπουδάσητε ἀκούοντως, ὑποθέτω, ἵνα βεβαιωθῆτε, ὅτι ἐξαιρουμένων τοῦ ἵππου, τοῦ θεάτρου, τοῦ κόσμου—καὶ τῶν γονέων μου ἔννοεῖται, — οὐδὲν πρᾶγμα ἀγαπῶ καθ' ὑπερβολὴν. Ἐάν ὑμεῖς εἴσθε ὑπερβολικὸς εἰς ὅλα τὰ αἰσθηματὰ σας, — ὅπερ εἶνε κατ' ἐμὲ τὸ κυριώτερον σας ἐλάττωμα, — ἐγὼ εἶμαι μετριοπαθεστάτη. Τοιαύτη εἶμαι, οὐδεμίαν δὲ αἰσθάνομαι διάθεσιν ν' ἀλλάξω, σὰς τὸ προλέγω... Ἄλλ' ἂν εἶμαι κυρία τῆς καλῆς ταύτης ἀπαθείας, ἥς παρατηρῶ μετὰ πολλῆς θλίψεως, ὅτι στερεῖσθε, δὲν ἔπεται ὅτι εἶμαι ἀνικανὸς νὰ αἰσθανθῶ καὶ εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς ἐκείνον, ὅστις θὰ μοι ἤρσσκε. Δύναμαι ἤδη νὰ εἶπω, ὅτι δὲν μοι ἀπαρέσκετε. Ἐάν μάλιστα θέλετε νὰ εἶμαι ἐντελῶς εἰλικρινής, — καὶ δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι εἶμαι φύσει τοιαύτη, — θὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ συμπάθεια, ἥτις με κατέλαβε, πολὺ ταχέως, μὰ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὸ ἄτομόν σας, με βυθίζει εἰς ἐντελὴ ἐκπληξιν. Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἀνεξήγητόν τι δι' ἐμὲ,

καὶ τοῦτο με περᾶζει, διότι δὲν εἶμαι ἐπιματαιῶ ἢ κόρη τοῦ πατρός μου, ὅπως δὲ αὐτὸς, ἀγαπῶ καὶ ἐγὼ νὰ διευκρινίσω τὰ πράγματα... Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, δὲν κατώρθωσα ἐτι νὰ ἐννοήσω διὰ ποῖον λόγον μοι φαίνεται ἀνεκτὴ ἡ πιθανότης τοῦ νὰ κατασταθῆτε μίαν ἡμέραν σύζυγός μου. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψωμεν ὅτι οἱ χαρακτηριστῆρες μας κατὰ βάθος εἶνε ὅλως διάφοροι. Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν μοι ἀπαρέσκετε. Διατὶ; Μυστήριον. Βεβαίως μετὰξὺ ἡμῶν ὑπάρχει κοινὸν τι, ὅπερ με διαφεύγει, ἀλλὰ τὸ ὅποῖον θ' ἀποκαλύψω. Ἄλλως, εἶνε ἀνόητον νὰ παλαίσῃ τις κατὰ τοῦ πεπρωμένου, δὲν ἔχει οὕτως; Ὁ μπαμπᾶς, ὅστις ἔχει τοῦτο εἰς μεγάλην ὀλόληψιν μοι τὸ λέγει ἀνα πᾶσαν στιγμὴν. Εἶνε ἡδὴ γεγονός, ὅτι δὲν μοι ἀπαρέσκετε προσπαθῆσατε νὰ γείνη γεγονός καὶ ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀγάπη μου. Τοῦτο θέλω καὶ ἐγὼ. Λάβετε τὰ μέτρα σας».

Θαυμάζω τὴν ἀκριβείαν τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου, ἣν ἡ Κλαίρη ἐφαρμόζει ἐπὶ τῶν αἰσθηματικῶν υποθέσεων. Ἡδὴ ἄς ἀναγνώσω ὀλίγον Μυσεῖ, ἵνα ἀναζωπυρηθῶ, διότι ἡ ἄκρα σοφία της ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ψυχρολουσία, ἥτις με ἐπάγασεν.

22 Ἰουνίου.

Ἡ Κλαίρη πρέπει νὰ εἶνε φοβερά εἰς τὰ ἐμπορικὰ τῆς ἀγορᾶς! . . Ὑποθέτω ἑμαυτὸν ὡς ἀντικειμένον μετριοτάτης ἀξίας ἐκτεθειμένον ἐν τῷ καταστήματι τῆς «Εὐθηνίας» ἐξεταζόμενον, ψηλαφούμενον καὶ πάλιν ψηλαφούμενον ὑπὸ ἰδιοτρόπου καὶ ὀπίσπου πελάτιδος. «Εἶνε τοῦτο στερεόν, καλῆς βαφῆς, διαρκούς χρήσεως;...» — Ἄλλὰ βεβαίως, εἶμαι στερεὸς καὶ καλῆς βαφῆς... Πάρετέ με, δεσποινίς, καὶ θὰ ἰδῆτε! Ἄματαιά παρακλήσις: δὲν θέλει ν' ἀποφασίσῃ ἀκόμη, ἐγὼ δὲ μένω πάντοτε ὑπὸ ἀνάκρισιν.»

Ἐνόμισα κατ' ἀρχάς, ὅτι εἶνε συνέπεια φυσικῆς ἀναπορασιτικότητος, ἀλλ' ἠπατώμην. Γινώσκω κἀλλιστα τί θέλει' μόνον, . . . μόνον... Πῶς νὰ τὸ εἶπω; . . . Εἶνε ὀλίγον ἐπιχειρηματίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν καρδίαν. Δυσπιστία ἐξ ἐνστικτοῦ ρεῖ ἐν τῷ αἵματι αὐτῆς. Ὁ βλαστὸς τοῦ μηχανικοῦ καὶ τῆς ἐμπειροῦ εἰς τὰ χρηματικὰ φοβεῖται τὴν ἀπάτην ὁ γάμος, φεῦ! εἶνε κατ' αὐτὴν ἐμπορικὴ πράξις! Ἐννοεῖ λοιπὸν νὰ γνωρίσῃ ἀκριβῶς τί θὰ λάβῃ ἀντ' ἐκείνου, ὅπερ θὰ δώτῃ. Νομίζω ἐνίοτε ὅτι τὴν βλέπω κρατούσαν εἰς τὰς χεῖράς της πλάστιγγα ἀόρατον. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους θέτει τὴν προκλήσιν, — τῆς ἐλθσμένησά ἄλλωσιν ἢ μᾶθω τὸ ποσόν, — τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός της, — ἥτις εἶνε βεβαίως σπουδαιοτάτη, ἀλλὰ περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἐφρόντισα νὰ λάβω θετικὰς πληροφορίες, — καὶ τέλος τὸ χάρην ἀτομὸν της ὅπερ ἔχει, ὑποθέτω εἰς μεγίστην ὀλόληψιν, καίτοι πάντοτε εἰς κατώτερον βαθμὸν, ἄφ' ὅτι τὸ ἐξετίμησα ἐγὼ. Ἐπὶ τοῦ ἄλλου δὲ τὸ ὄνομά μου, τὸν τίτλον βαρᾶνου, ὃν δὲν ἐσυνήθισα νὰ φέρω, τὰς κοινωνικὰς μας σχέσεις, συγγενεῖας τινὰς, δι' ἃς οὐδέποτε, ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ θὰ ἐκαυχώμην, ἀλλ' αἰτινες παρατηρῶ ἤδη, ὅτι σχηματίζον τὸ βασιμώτερον τοῦ ἐνεργητικοῦ μου. Θὰ εὐρεθῇ

21 Ἰουνίου.

Σήμερον μοι εἶπεν: «Ἐάν ἐλεγον ὅτι σὰς λατρεύω, δὲν θὰ μ' ἐπιστεύατε»... Εἴχετε τὸν καιρὸν νὰ με σπουδάσητε ἀκούοντως, ὑποθέτω, ἵνα βεβαιωθῆτε, ὅτι ἐξαιρουμένων τοῦ ἵππου, τοῦ θεάτρου, τοῦ κόσμου—καὶ τῶν γονέων μου ἔννοεῖται, — οὐδὲν πρᾶγμα ἀγαπῶ καθ' ὑπερβολὴν. Ἐάν ὑμεῖς εἴσθε ὑπερβολικὸς εἰς ὅλα τὰ αἰσθηματὰ σας, — ὅπερ εἶνε κατ' ἐμὲ τὸ κυριώτερον σας ἐλάττωμα, — ἐγὼ εἶμαι μετριοπαθεστάτη. Τοιαύτη εἶμαι, οὐδεμίαν δὲ αἰσθάνομαι διάθεσιν ν' ἀλλάξω, σὰς τὸ προλέγω... Ἄλλ' ἂν εἶμαι κυρία τῆς καλῆς ταύτης ἀπαθείας, ἥς παρατηρῶ μετὰ πολλῆς θλίψεως, ὅτι στερεῖσθε, δὲν ἔπεται ὅτι εἶμαι ἀνικανὸς νὰ αἰσθανθῶ καὶ εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς ἐκείνον, ὅστις θὰ μοι ἤρσσκε. Δύναμαι ἤδη νὰ εἶπω, ὅτι δὲν μοι ἀπαρέσκετε. Ἐάν μάλιστα θέλετε νὰ εἶμαι ἐντελῶς εἰλικρινής, — καὶ δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι εἶμαι φύσει τοιαύτη, — θὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ συμπάθεια, ἥτις με κατέλαβε, πολὺ ταχέως, μὰ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὸ ἄτομόν σας, με βυθίζει εἰς ἐντελὴ ἐκπληξιν. Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἀνεξήγητόν τι δι' ἐμὲ,

καὶ τοῦτο με περᾶζει, διότι δὲν εἶμαι ἐπιματαιῶ ἢ κόρη τοῦ πατρός μου, ὅπως δὲ αὐτὸς, ἀγαπῶ καὶ ἐγὼ νὰ διευκρινίσω τὰ πράγματα... Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, δὲν κατώρθωσα ἐτι νὰ ἐννοήσω διὰ ποῖον λόγον μοι φαίνεται ἀνεκτὴ ἡ πιθανότης τοῦ νὰ κατασταθῆτε μίαν ἡμέραν σύζυγός μου. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψωμεν ὅτι οἱ χαρακτηριστῆρες μας κατὰ βάθος εἶνε ὅλως διάφοροι. Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν μοι ἀπαρέσκετε. Διατὶ; Μυστήριον. Βεβαίως μετὰξὺ ἡμῶν ὑπάρχει κοινὸν τι, ὅπερ με διαφεύγει, ἀλλὰ τὸ ὅποῖον θ' ἀποκαλύψω. Ἄλλως, εἶνε ἀνόητον νὰ παλαίσῃ τις κατὰ τοῦ πεπρωμένου, δὲν ἔχει οὕτως; Ὁ μπαμπᾶς, ὅστις ἔχει τοῦτο εἰς μεγάλην ὀλόληψιν μοι τὸ λέγει ἀνα πᾶσαν στιγμὴν. Εἶνε ἡδὴ γεγονός, ὅτι δὲν μοι ἀπαρέσκετε προσπαθῆσατε νὰ γείνη γεγονός καὶ ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀγάπη μου. Τοῦτο θέλω καὶ ἐγὼ. Λάβετε τὰ μέτρα σας».

ἄρα γε τὸ ἰσοζύγιον μετὰξὺ τῶν δύο μερῶν τῆς πλάστιγγος; Τὸ ἰδικόν μου, θὰ εἶνε λίαν ἐλαφρόν, καὶ εἰν ἔτι ἡδύναμην νὰ θέσω ἐν αὐτῷ τὸν ἐρωτὰ μου, ὡς ὁ Βρέννος τὴν σπάθην του. Τὸν ἐρωτὰ μου. «Ἄλλὰ θὰ ἔλεγον ἀναμφιδόλως, ὅτι εἶνε ψευδὲς βᾶρος, ὅτι τὴν καταχρῶμαι.» Ἡ δεσποινὶς Κλαίρη ἐν τούτοις, παρατηρεῖ, συγκρίνει, σταθμίζει καὶ θὰ σταθμίσῃ, θὰ συγκρίνῃ, θὰ παρατηρῇ μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν βεβαιωθῇ, ὅτι δύναται, μετὰ τὸ ἀζημιωτόν της νὰ συνάψῃ γάμον μετ' ἐμοῦ!

23 Ἰουνίου.

Σήμερον τὴν ἠρώτησα σαφῶς, εἰν θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ ἡ κατάστασις αὕτη: α Ὅσον καιρὸν ἔχω ἀνάγκην, μοι ἀπήντησεν, ἵνα μάθω τί πράττω θεουμένη ἡ ἀρνομένη τὴν πρότασίν σας! » Εἶχον φθίσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεώς μας, ἥτις ὁμως δὲν εἶνε ἐκ συνεννοήσεως, ἀφ' οὗ προσποιούμεθα ἀμφοτέροι, ὅτι ἡ τύχη μόνον ὑποβοηθεῖ τὰς καθημερινὰς ταύτας συναντήσεις—εἶχον φθίσῃ, ἔλεγον, ἱκανῶς σκυθρωπὸς, κακῶς διατεθειμένος. Διευθύθη εἰς πικρὰ παράπονα, τὰ ὅποια προσέκλυσαν ἀπὸ μέρους της γαργαμουσ. Τότε δὲ κατελήφθη ὑπὸ ὀργῆς φύσις τις ἐξυθιμῶς, ὑπνώττουσα συνήθως ἐν ἐμοί, ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον πρὸ αὐτῆς. Παρεφέρθη, ὑποπεύσασα ὅτι με περιπαίζει σκληρῶς ὡς ἡ μᾶλλον φιλάρεσκος γυνὴ. Τὸ τυρλὸν ἐνστικτοῦ, ὅπερ με παραφέρει ἐνίοτε εἰς λόγους καὶ πράξεις ἀναξίας ἑμαυτοῦ, με ἐκυρίευσεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἐν τῇ ὀργῇ μου, συνέτριψα τὴν ράβδον, ἣν ἐκράτουν ἄλοπόν, κύριε, μοι εἶπεν ἡ Κλαίρη μετὰ τῆς μεγαλειότερας ψυχραιμίας, εἶσθε κατὰ βάθος εὐγενῆς καὶ χωρικτῆς συνάμα.—μᾶλλον τὸ τελευταῖον ἢ τὸ πρῶτον, καθ' ἃ φαίνεται, καὶ μάτην προσπαθεῖτε νὰ τὸ κρούψητε...» Ὁ ἐλαφρὸς εἰρωνικὸς ἤχος τῆς ἀπαρχοῦ ἐκείνης φωνῆς, κατεπρήνθη τὴν ἀνόητον ἀγανάκτησίν μου καὶ ἠθάρθυθη διὰ μιᾶς τὴν βαρβαρότητα τῆς διαγωγῆς μου. Νομίζω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δάκρυα ταπεινώσεως, ἐξώγκουν τὰ βλέφαρά μου. Θερμῶς, θερμότερα ἐξέφρασα ἐπανειλημμένως τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν θλίψ

ποδοσει να φθάσωιν υψηλότερα—οπερ ουδολως κοινόν—συνεταιρίζονται, θέτουσιν όμως τα κεφάλαια της ενεργείας, τής νοημοσύνης, τής περιουσίας, των προσόντων, του πνεύματος, τής καλλονής και διασχίζουσαι το λυμφοδόν το πλήθος, εν πλήρει ημέρα καταλαμβάνουσιν ως αληθείς κατακτηταί την ανώτεραν βαθμίδα της κοινωνικής τάξεως, την βαθμίδα τέλος των ενδόξων, των ισχυρών εκείνων, ους θαυμάζουσαι και φθονούσαι σύναμα, την βαθμίδα, ην εγω αυτή, η οποία σάς ομιλώ, ποθώ ν' ανέλθω μίαν ημέραν!... Τι νομίζετε;

— Ουδέν... Σας ακούω...

— Ακούσατέ με λοιπόν άκούη, διότι έχω και άλλα τινα να είπω άφ' ουδ' εθίζαμεν το κεφάλαιον τούτο, εινε προτιμότερον να σας κώω γνωστας όλας τας έπ' αυτού ιδέας μου... Έγω δέν θέλω άνδρα, όστις μόνην αξίαν έχει την έπιτηδειότητα να λέγη ποιητικας έκφράσεις, όπως συμβαίνει μεταξύ ήμων από ενός ήδη υμνος. Ο σύντροφος, τον όποτον εύχομαι δι' έμέ, δέν πρέπει να εινε ουδέ όνειροπόλος, ουδέ ποιητής, κατοικών άγνωστος εις έμέ κόσμον: θέλω σύζυγον, όστις να έχη θέλησιν, θετικόν πνεύμα, να γνωρίξη την έννοιαν της πραγματικότητας, σύζυγον τέλος, εν όλη τη σημασία της λέξεως... Υμεις λοιπόν, τί επρίζατε μέχρι σήμερα, όπως αποφασιάζω την έκλοπήν μου; Έπαρουσιάζετε εις έμέ, κατ' άρχας υπό την μορφήν νεανίου, γινώσκοντας να έκφάση μετά χάριτος τον έρωτά του, άλλ' όστις ως οι κλειδοκυμβαλισται και οι ύψιφωνοι των αιθουσών, καταχράται της ψυχγωγικής αυτού τέχνης; χθές δε, έξελήσαστε χαρακτήρα ήμισα θελικόν, χαρακτήρα άγριον σχεδόν, ανθρώπου, όστις εκχύνει την οργήν του δι' ισχυρών ραβδισμάτων επί των δένδρων; η δε διαγωγή αυτή... δύναται να εμπνεύση φόβους εις την ράχιν της γυναίκος, ην θέλουν να νυμφεύθουν...

— Δέν εινε ποσως γενναία, τη είπον, επαναφέρουσα άνάμνησιν τόσον θλιβεράν δι' έμέ...

— Α! τι παιδίον, Θεέ μου, τι παιδίον εινε! έφώνησεν αυτή. Αλλά δέν είμαι ποσως ωρρημένη εναντίον σας!... Εινε άνάγκη να τα μάθετε όλα;... Τότε μάθετε, κύριε, ότι η άγανάκτησις δέν σάς στέκει άσχημα. Τα χρώματα του προσώπου σας εινε πάρα πολύ ζωηρά: έλαφρά όργη δίδει εις υμάς ακριβώς τον άπικιτούμενον βαθμόν ώχρότητος, ίνα γείνητε άπολύτως εύμορφος. Είθε ευχαριστημένος τώρα; Μοι φαίνεται, ότι σάς κώω σχεδόν έρωτικην έξομολόγησιν...

Και μειδιώσα με ήτένισεν ουχι δι' άσχημοι και άδιαφόρου βλεμματος, αλλά δι' εκείνου, όπερ μοι φαίνεται θωπεία των όφθαλμών της προς τους ιδικούς μου... Έλαβον εκ νέου την μικράν της χείρα και ήσθάνθην, ότι όλη η ψυχή μου, όλος εκείνος ό θερμάτος έρωσ μου, περί του όποιου μοι άπαγορεύει η κακή! να τη όμιλήσω διέδραμει διά του φιλήματος, όπερ έθεσα επί των δακτύλων της.

25 Ιουνίου.

Θεέ μου, πώς εινε δυνατόν νεάνις τόσον θελκτική, τόσον εύθυμος, τόσον ζωηρά, τόσον αληθής γυνή και τίνας στιγμάς, πώς εινε δυνατόν να μεταμορφουται κατ' άλλας πάλιν εις συμβολαιογραφικόν, όστις σκέπτεται και κρίνει, μεθ' όλης της ψυχράς, ζήρας και άπογοητευμένης φρονήσεως εμπείρου και γηραιού συμβολαιογράφου; Μήπως έχει δύο ψυχάς, ως έχει δύο τρόπους του άτενίζεν τον ένα πλήρη χάριτος, ζωηρότητος, εύφύιας, φιλαρεσκείας χαριέστης άμα και εύθειας τον έτερον κερδοσκόπον, υποπτον, προσεκτικόν, άνευ ένθουσιασμού και ποιήσεως; Διατί όχι; Μη εν έμοι πρό μικρού δέν υπήρχον δύο φύσεις; είμαι σήμερα όμοιος, προς ό,τι ήμην άλλότε;... Πολλάκις είπον κατ' έμαυτόν, ότι έκαστος των πολυαριθμών προγόνων ήμων μετέδωκε βεβαίως εις το αίμα μας εν μέρει τής ήθικής ομοιότητος, μικράν τινα δόσιν της ποιότητος του. Έκ των σπερμάτων τούτων, τίνα εκλείπουσι μη εύρίσκοντα τας άπαιτούμενας εις την άνάπτυξιν των συνήθως, η μάλλον μένουσιν ως νεκρά, κρυπτόμενα εις τα μυχαιάτα της καρδιάς μας, άγνωστα εις πάντας, άγνωστα και εις ήμάς αυτούς, μέχρι της ημέρας, καθ' ην περιστασις άπροσδοκητος τα παρυσιαία αποτόμως εν τώ χαρακτήρι ήμων. Αλλά δε τούναντίον αναπτύσσονται, θάλλουν και μάς κώμνουσιν ό,τι είμεθα, τούτέστιν ό,τι υπήρξε πρό είκοσιν αιώνων, ό άγνωστος πρόπαππος, όστις υπέρχει και άνάξη εν ήμιν... Ουδέποτε θα συγχωρήσω εις τους γονείς της Κλαίρης, ότι δέν έδημιούργησαν περίξ αυτής άτιμόσφιραν αισθημάτων και ιδεών συντελουσών εις την βλάστησιν του κάλυθου, όπερ αναμφισθητήτως έφερε μετ' αυτής έρχομένη εις τον κόσμον. Διότι έννοώ, ότι κατά βήθος δέν εινε κακή, ότι ό έπίκτητος χαρακτήρ δέν κατέστρεφεν εισίτη έντελώς την αληθή φύσιν, ότι θά ήτο δυνατόν να κατασταθί εκ νέου άφελής, γλυκειά, διαχτυκή και γενναία, καθώς και έγω έπαυσα να είμαι, ό τώως άπογοητευμένος... Δύο ώραι σημανουσι. Περί την τρίτην άφικνεταί εις τό μέρος της συνεντεύξεως...

Όποιαν φάσιν της καρδιάς της θα μοι αποκαλύψη σήμερα; Εκείνην, ην άγαπώ, η εκείνην, ήτις με καταφοβίζει;

Πέμπτη ώρα.

Φε! Ητο η ημέρα του συμβολαιογραφισκου!... Ήθου πρό μικρού τί μοι είπον: «Οι δύο όμοι διαθέτομεν δύο κοινωνικας δυνάμεις, αιτινες συμπληρουσιν άλλήλας, ήκωμείαι δε, λαμβάνουσι σπουδαιότητα και δυνάμει πολλά: την περιουσιαν και τό όνομα. Τούτο δέν θα είπη ότι νεοι μετ' έπισήμων τίτλων δέν μ' έξήτησαν ήδη γάμον, όχι η άνακαινιστις όμως και μεταχρυσώσις των οικοσήμεν, άτινα μοι προσεφέροντο ήθελον άπαιτήση μεγάλην δαπάνην βεβαίως δε, πιστεύσατέ μοι, δέν προορίζω διά τον σκοπον τούτον τα χρήματα, την καλήν περιουσιαν του κ. Λεκουριέ, του μπαμπά μου. Εινε αληθής, ότι δέν εινε πλούσιος: Η έπαυλις Φρεγιέ, την όποιαν ήμέραν τινα θα κληρονομήσητε έχει περίπου

αξίαν έκατόν όγδοήκοντα, μέχρι διακοσίων χιλιάδων φράγκων και νομίζω ότι, ίνα επισκευασθί κάλώς θ' άπαιτήση δαπάνην τεσσαράκοντα χιλιάδων. Η μητήρ σας κατέχει είκοσι και έπτά χιλιάδων φράγκων εισόδημα, έξ ου σάς παραχωρεί δώδεκα μετά τον γάμον... Αναμφισθητήτως, δέν εινε η Περούβια... Έν τούτοις, τούτο εινε προτιμότερον του μηδενός: άλλως, αι έξεις και διαθέσεις υμών δέν εινε δαπανηραί, είθε, ως τους όνομάζω εγω, σύζυγος οικονομος. Υπανδρευομένη υμάς δέν θα έχω άνησυχίας δι' την περιουσιαν μου: ενφ' υπανδρευομένη άλλον, μεθ' όλας τας προβλέψεις, ως ήθελον λάβη, τίς ήξέυρει;... Τέλος, ιππευετε θαυμάσιως, είθε μελαγχρονός, ως όφείλει να εινε ο άνήρ, δέν γνωρίζετε μεν να συνδιαλέγησθε, άλλ' όμιλήτε κάλλιστα φαίνεται προσέτι, ότι δέν στερείσθε συγγραφικου ταλάντου: οι κόμβοι του λαϊμοδέτου σας εινε έλευσι, άλλ' έχετε ώραιότατον πόδα μετά μικράς τινας διορθώσεως: εδω κ' εκεί, θα πιστεύσω ίσως, ότι συμβιβαζόμεθα... Αλλ' εάν θέλετε να τό πιστεύσω έντελώς, μη παιδαρίζετε πλέον, μην έχετε τόσοη φαντασιαν και τόσοη εύαισθησιαν: αποδειξατέ μοι, ότι είθε ικανός να παρατηρήσητε και τό σοβαρόν μέρος των πραγμάτων του βίου: όμιλήσατέ μοι, ουχι περί των αισθημάτων σας, άτινα γινώσκω, ουχι περί του έρωτος, των προσδοκιών σας, των άδημονιών και άλλων επανειλημμένων ρωμαντισμών, αλλά περί των εργασιών σας, περί των σχεδιών σας διά τό μέλλον, περί των υποθέσεων άμφοτέρων. Και όταν πεισθώ, ότι πράγματι δύνασθε εις κάτι να μου χρησιμεύσητε, τότε βεβαίως δέν βλέπω τον λόγον, διά τον όποτον θα διαστρώ να είπω τό καί... Ένφ' μοι ώμυλει ούτως, έβαδίζομεν επί του θρύου, εν τη πλήρη σιαις άτραπέ. Άγροτικά άνθη ήρωματίζον την άτιμόσφιραν άπειρα των πτηνών άσματα διεσταυρουόντο εν τη σιγή τού δάσους: τιμάχια κωανού ουρανού ανεφάνιοντο διά των κλάδων: Φαιδρότης τις διχτυνομένη μετά του φωτός έπλήρου τό πάν και απέδιδεν εις όλην την φύσιν όφην χαράς και ύμεναίου... Α! πόσον ώραια δι' έρωτα θα ήτον η ημέρα αυτή!...

26 Ιουνίου.

Αναμνησθόμαι διεξοδικής όμιλιας, ην ήμέραν τινα ό φίλος Καθαράς έκαιμεν εν τώ Καφενείω Βολταίρου. Έφώνησε πρώτον: «Συριγμός κατά του Γάμου!» Πάντες έσυριξαμεν. «Συριγμός κατά της γυναίκος!» Και πάλιν έσυριξαμεν, ήμεις μεν άνευ πεποιθήσεως, άλλ' έκείνος μετά μανίας. Ητο όλίγον μεθυσμένος και παρά τό σύνθηες έφαινετο διατεθειμένος να όμιλήση. Τόν ήναγκάσαμεν λοιπόν να έκδηλώση τά φρονήματά του. Ηγέρθη νομίζω δε, ότι τον άκούω έτι λέγοντα: α—Θελετε να μάθητε τον λόγον της άποστροφής μου προς την γυναίκα; Διότι εινε παρόλογος και κακοποιός... Λέγουσιν ότι αυτή υποκινεί άνδραγαθήματα, αλλά διατί δέν αναφέρουσι και τας άνανδρίας, ών καθίσταται άφορμή; Παράτασσοσαι τα άριστουργήματα, άτινα ενέπνευσεν, αλλά τίς θ' άπαριθμήση εκείνα, ών ύ-

πύρζε κάλυμα... Ωπλισμένη διά της καλλονής, ως ο Χάρων διά του δρεπάνου εν εκαστῃ παλαιῃ ζωγραφίᾳ, η γυνὴ διέρχεται διὰ τοῦ κόσμου, τέμνει, πλεκᾷ, εκμὴ δεικνύει, καταστρέφει! Ποσοὶ έξοχότητες, ποσοὶ χαρακτήρες, ποσοὶ νεοὶ ηρώοιοι και δοξαί, παρατομήθησαν υπ' αυτής! Οι ποιηταί, ότρεις ψευδοται, λέγουσιν ότι ο Έρωσ εινε γόνιμος: όχι! ο Έρωσ καθίστα υμάς άκάρπους!... Ο άνήρ, όστις άγαπᾷ, αισθάνεται έαυτὸν όλιγώτερον έλευθέρου, όλιγώτερον ισχυρόν... Όταν δεσποζόμεθα υπό γυναικός, η υπερηφάνεια και η θέλησις, αιτινες εινε η τιμή ήμων, μάς εγκαταλείπουσι. Μη άγαπήσετε, παιδιά μου, κυρίως δε μη έλαθετέ ποτε εις γάμον. Έργασθητε, τούτο εινε άκρμη προτιμότερον... Έχετε φιλοδοξίας και μανίας, τούτο άσχολεῖ άκρόντως καταγείνεται εις την μεταρυσίην, ως εγω, και τούτοέπίσης εινε καλόν. Η, περιέλεθε τον κόσμον και παρατηρήσατέ, ως περιεργόθησθε, τας μωρίας κωμώδιος και τ' άπειρα δράματα, άτινα παριστάνονται εν αύτῷ. Άνοιξατέ τους όφθαλμούς και τείνατε τά ότα... θα ιδητε ποσον θα διασκεδάσητε: θα γελάσητε... ένιστε... μέχρι δακρύων... Τρώγητε κάλώς, κοιμάσθε επίσης, προσπαθήτε να μανιώσητε την εκ σπιου κωποσύβριγγας... Αποφεύγετε τους εγκεφαλικούς κατάρρους, πίνετε δρασερρόνιδωρ εν καιρώ ίρήνης, εινε έξαισιον... Μη άγαπήσετε όμως γυναίκα! Έγελάσαμεν με την ιδιότροπον ταύτην όμιλιαν του. Ηδη αναμνησθόμενος ταύτης: έρωτώ έμαυτόν εάν δέν περιεγινε άλλθειας πώως. Οίμοι! έννοώ κάλλιστα σήμερα ποσον δικαίον εγινε ο Καθαράς: ο Έρωσ με καθίστα άνανδρον! Διότι εάν είχον όλίγην έτι θέλησιν, θα άπεμακρυνόμην της κόρης ταύτης, δέν θα ήνσυχόμην πλέον να διασκεδάξη με τα τιμαλφότερα μου αισθηματα... Θα τη έλεγον, ότι αληθώς δέν είμαι ο άνθρωπος, δι' ποθεί διά σύζυγον... θα έφρευον... Και εν τούτοις μετρώ τας ώρας, τας χωρίζουσας με από της στιγμής, καθ' ην θα την επανιδω αύριον!...

(Έπεται συνέχεια).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Έκτός της ιστορικής πυξίδος του Μιαούλη, ο κ. Γ. Ρούφος έδώρησε τώ βασιλόπαιδι Γεωργίω και την βακτηριαν του Λαζάρου Κουντουριώτου. Απὸ 4 Ιανουαρίου μέχρι σήμερα εννεγράφησαν εν Αθήναις δημότια διά πολιτογραφήσεως 354 άτομα. Τό υπό στοιχείον Β τρίτον θεωρητόν, εκ των εν τας νυμφησιος του Σαιν Ναζαίρ ναυπηγουμένων, καθελκύεται εις την θάλασσαν την 11 προσεχούς Ιανουαρίου. Απεφασίθη η κατασκευή νέου σιδηροδρόμου από Καρυταίνης διά Μεγαλοπόλεως εις Λεοντάριον. Υπεγράφη σύμβασις μετὰ του κ. Χ. Απεσταλίδου, διευθυντού της Βιομηχανικής Τραπέζης, διά την εκμετάλλευσιν του σιδηροδρόμου Μεσολογίου-Άγρινίου. Επ' του ποταμού Εύηνου θα κατασκευασθί σιδηρά γέφυρα, όπως διέρχηται η από Μεσολογίου εις Κρούνην γραμμή,

διά δε την τακτικήν συκωνοινίαν από Πατρών εις Κρούνην θα όρισθί ίδιον ατμόπλοιον. Απεφασίθη έριστικώς η άνέγερσις επί των επικαιροτέρων σημείων των έλληνηκών ακτών, εκτός των ύπαρχόντων, 24 έπι φανών, ούτως ώστε εις φανός θ' αναλογη επί έκτάσεως 21 μιλίων. Διωρίσθη προσευτής της Ελλάδος εν Πετρούπολει ο κ. Κλέων Ραγκαβής, τώως πολιτικός πράκτωρ εν Σόφια. Κατά τό 1889 μέχρι τέλους του Νομβρίου εδόθησαν άδειαι διά 186 νέας οικοδομίας εν Αθήναις. Έκτός του α' κερδισαντος αριθμού έμισαν εις βάρος της αρχαιολογικής έταιρίας 7,970 λαετα εκ των 50,000 άτινα κατ' έτος εκδίδει. Απεβίωσαν εν Παρισίως ο Φραγκίσκος Δαμασκηνός καθηγητής αυτόθι και μέλος της Ιατρικής Ακαδημίας διακεκριμένος δε συγγραφεύς, εν Αθήναις ο αρχίατρος Τηλέμαχος Μαρατός επί είκοσιπενταετιαν διευθυντής του Στρατιωτικού νοσοκομείου, εν Μεσολογίω ο Θεμιστοκλής Τριχούπης άγανιστής και ταγματάρχης της φαλαγγος, εν Καρδίση δε ο Μητροπολίτης Φαναριοφρασαίων Ίλαρίων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Σοβαράι ρήσεις εγένοντο εν Ρίω Ιανειρώ, ο αυτοκράτωρ της Βραστίας έξωρίσθη μεθ' όλης της οικογενείας του και αι άποδοχαί του κατηγορήθησαν. Ένεκα της επιδημίας γριππης εν Παρισίως διεκρήσαν τα μαθήματα των σχολών επί 15 ήμέρας. Τό εν Πέστη Γερμανικών θιατρον κατεστράφη, εκ πυρκαϊάς. Νέα έκρηξις του Βαζουβιου άγγέλλεται εκ Νεαπόλεως. Έν τη προς την πορτογαλλικήν Κυβέρνησιν διακοινώσει αυτου ο λόρδος Σαλισβορθί άπαιτεί την άμεισον άνάκλησιν του ταγματάρχου Πίντο, εάν η εις αυτον αποδοδομένη προσβολή των Μακλό η Μακολοδ άποδειξη ήθ' αληθής. Η πορτογαλική κυβέρνησις απήνησεν, ότι ο ταγματάρχης Πίντο απλώς απέκρουσε την υπό των Μακλό γενομένην προσβολήν, μετὰ των άποσκευών των όποιων εύρέθησαν τρεῖς άγγλικαί σημαίαι. Έξέλιπεν εν Κων'πόλει ο δάγγιος πυρετός, άλλ' αντ' αυτου επιδημεί εν μεγάλη έντάσει η νόσος σεπτικαία.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Κατά την τελευταίαν αυτής συνεδρίασιν η «εν Αθήναις Έπιστημονική Έταιρία» τη προτάσει του κ. Δ. Δ. Κώνστα απέρρασιεν, όπως τελήση πολιτικόν μνημόσυνον υπέρ του πρό όλίγον αποβιώσαντος μεγάλου Όλλανδου Έλληγιστου C. Cobei. Μετά ταυτα ο κ. Χ. Διοσκουριδής αναμνήσας τους έταίρους τα κατ' αυτας μέλλοντα να ψηφισθώτων εκπαιδευτικά νομοσχέδια, προέτεινεν όπως η έταιρία σκεφθί εν προσεχει συνεδρίασει περί αυτών και τα πορίσματα της υποβάλη τώ ύπουργώ της παιδείας. Γενομένης δε δεκτής της προτάσεως ταύτης, ο πρόεδρος κ. Κώνστα ανέγνω εν Βίω Αράτου υπ' ανώνυμου γεγραμμένου (Βιογραφ. Ουεσταρμ. σελ. 59, 4) «τινες των ατ α λ α ι π ω ρ ω σ προσερχομένων ταῖς έξηγήσεσιν» αντι του α π α λ ω τ έ ρ ω σ πολλόν δ' έποίησατο λόγον περί των λέξεων τ α λ α ι π ω ρ ω σ, α τ α λ α ι π ω ρ ω σ, α τ α λ α ι π ω ρ ι α κτλ. Μετ' αυτον δ' ο κ. Γ. Κρόμος απέδειξεν, ότι ο αυτοκράτωρ Ίουλιανός ο παραβάτης, κύριον σκοπον είχε να ιδρύση κράτος έλληνηκόν, επί του αρχαίου έλληγισμού στραζόμενον. Έξεδόθη εν Λειψία ο δεύτερος τόμος των Ηθικών του Πλουτάρχου, κριτική επι-

στασία του καθηγητου κ. Βερναρδάκη. Έπελεύθησεν εν Μονάχῳ ο κορυφαίος της Γερμανίας ιστορικός και καθηγητής Γεσεβραχτ. Ουτος ησχολήθη ιδία περί την Ιστοριαν της Γερμανίας κατά τον μέσον αιώνα.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Νέος κομήτης ανακαλύφθη εν Νέα Υόρκη την 5ην παρβλόντος Νομβρίου υπό του Κ. Α. Σουίτ εν τώ αστηρισμώ του Δράκοντος, προς βορράν της Λύρας. Φαίνεται ως μικρά λευκή κηλίς δι' ισχυρών τηλεσκοπίων. Υπό του κ. Ίω. Α. Τσίτση, Υδραίου, ανακαλύφθη νέος μηχανισμός ώρολογίων χορδοζομένων εφάπαξ του ένιαυτου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ευρέθη εν Ίερουσαλήμ πλάξ μαρμαρίνη μετ' επιγραφής διά κωνοειδών χαρακτήρων. Λέγεται ότι έχαράχθη υπό Βαβυλωνίου ακολουθήσαντος τους Ισραηλίτας κατά την εκ της αιχμαλωσίας επάνοδόν των. Έν Αιγύπτω, 40 μίλια νοτίως του Καίρου, εν τοῖς έρειπίοις των αρχαίων πόλεων Κασού, της κτισθείσης υπό του βασιλέως Ουσερτασίν Β' εν έτει 2,600 π. Χ (ότε εκτίσθη και η εκεί πλησίον πυραμῖς), και Γορούβ, κτισθείσης υπό Τετμίδος ταύ Γ' τό έτος 1450 π. Χ. και καταστραφείσης μετά τρεῖς αιώνας, εύρέθησαν υπό του Άγγλου αρχαιολόγου Φλινδερς συντρίμματα χαλκῶν εργαλείων, ύαλοι, άθύρματα κτλ. Το περιεργότατον όμως εύρημα εινε επιγραφαί επί ξύλων και χωματινών άγγυσιων διά γραμμάτων πολυ όμοιαζόντων τα ελληνικά.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Έν Χριστιανία απεβίωσε πρό τινων ήμερών ο περιφημότερος κλειδοκυμβαλιστής του Βορρά, Έδμόνδος Νεούπερτ, γεννηθείς τώ 1842, και διατελέσας καθηγητής των Όδειων Κοπενάγης, Μόσχας και Βερολίνο. Ο Νεούπερτ κατά τα τελευταία του έτη εζήσκει τοδιδασκαλικόν επαγγελμα εν Νέα Υόρκη, ένθα ήμισέτο διά 5000 φράγκων, όσάκις εδέχτο να συμπετασχη συναυλιας τινός. Επὶ τῷ θανάτῳ αυτου εγένετο η εξής παράδοξος παρατήρησις: πάντες οι σύγχρονοι διακεκριμένοι μουσικαιοι εγεννήθησαν από του 1840 μέχρι του 1849. Ο Σβέντσαν τῷ 1840, ο άοιδος Λαννέρ τῷ 1841, ο Νεούπερτ τῷ 1842, ο Νορδράκ τῷ 1843, ο Γκριχ τῷ 1844, ο Σελμέρ τῷ 1842, η κ. Γκριχη (η άμίμητος έρμηνευτρια των έργων του συζυγου της), τῷ 1845, η κ. Νίσεν, η έξοχος, κλειδοκυμβαλιστρια, τῷ 1845, η κ. Γκρενδάλ, η αντίπαλος αυτης, τῷ 1847 κτλ. Παραλείπεται δε η πληθώρα των ποιητών, των ζωγράφων και των ηλυπτῶν της αυτης γενιματάτης εποχής. Έν τῷ ναφ του Άγ. Δομινίκου εν Λισβώνι, κατά την έπίσημον κηδείαν του βασιλέως Δόν Λουδοβίκου της Πορτογαλλίας, θα φαλή το πρώτον η θεία λειτουργία της πενθίμου ακολουθίας του Χερουδίου. Ο «Τροβατόρε» λέγει, ότι η Πορτογαλλία λαμβάνουσα άλλον βασιλέα, φαίνεται, ότι σκοπεύει ν' αλλάξη και βασιλικόν ύμνον, καθότι μετά τινας ήμέρας πέμπεται εις το στρατηχείον ο Τ' Μνος του βασιλέως Δόν Καρόλου, όστις έκτελεσθήσεται υπό των στρατιωτικῶν μουσικῶν της φρουράς κατά την ήμέραν της άναγορσεως του νέου βασιλέως.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Φίλη της Κλαίρης. Διά να εύρισκώμεθα Έν Αρμονία μη ζητείτε πληροφορίας περί του «θελτικωτέρου των μυθιστορημάτων», όπως τό καλείτε. Αφετέ το να εκτυλιχθή μόνον του. Αν η Κλαίρη έχη ημερολόγιον τούτο είνε μυστικόν της. Τό μόνον, όπερ επιτρέπεται ήμίν να είπωμεν είνε, ότι τό του Ραυμόνδου τελείοθι μετά δύο ή τρία φύλλα και έπαιτα άρχίζει μία συνκυλία... — Κ. Π. Σ. Άδριανούπολιν. Εύχαριστως.— Μ. Α. Σ. Α. Τ. Άρ. Καλαφάτιον. Εύχαριστούμεν. Ένεγράφησαν. — Ι. Κ. Κ. ε. έ. λ. λ. α. ν. Εγράφομεν έντός της έβδομάδος.— Σ. Π. Ε. Άναλαμδώνομεν να σας άποκημώσωμεν έν τοιαύτη περιπτώσει. — Περιττώ — ; ; — Ν. Δέν σας φαίνεται πολύ κοινόν τό θέμα; — Φοιτητή Ι. Ι. Ένταύθ. Τά πρώτα νομίσματα έκόπησαν έν Αίγινη υπό Φειδώνος 119 έτη πρό της 1ης Όλυμπιάδος. — Αθ η χ α ι φ. Μέχρι της 31ης. — Βράχψ. Έπετούχομεν! έμάθομεν πώς απέπασθε... — Στ. Α. Άλεξάνδρειαν. Στέλλονται. — Δ. Ζ. Πύργον. Οί Άρχαίοι καρφεία

βεβαίως δέν είχαν άπόδ δέν είχαν και καφέ, μετέβαινον όμως εις τά θερμωπάθεια και έκαί έπινον έλεήλασκον, ή έστι μεθερμηνούμενον φασκομιλίαν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ Έξεδόθησαν

Ηεζοπορία από Πατρών εις Σπάρτην υπό Χ. Η. Κορύλλου ιατρού. Πάτραι.
Πρακτικά της Ιστορικής και Έθνολογικής Έταιρίας της Ελλάδος 1887 και 1888.
Αεζικόν Έγκυκλοπαιδικόν ένδιόμομενον έπιμελεία Ν. Γ. Πολίτου. Τεύχος 23 Ά μ β ρ α κ ι ά - Ά μ μ ι α ν ό ς. Μπάρτ και Χίρστ έκδόται.
Ό Τελευταίος των Μοχικανών διήγημα Φ. Κούπερ. Μετάφρασις Έπ. Άλεξάνη. Έκδοσις εικονογραφημένη. Μπάρτ και Χίρστ έκδόται.
Όδηγός της Ελλάδος έτος Δ' 1890 υπό Χ. Μακρίδου.
Άγγέλλονται
Μυθολογία της Άρχαίας Ελλάδος υπό Ρ. Decharme. Μετάφρασις Άλεξ. Μ. Καράλη.

Θεωρούντες ως πολύτιμον άπόκτημα διά πάσαν εκλεκτήν βιβλιοθήκην την κατοικίαν υπό του ήμετέρου συνεργάτου κ. Α. Καράλη άγγελλομένην μετάφρασιν, συνιστώμεν αυτήν θερμώς εις τούς άναγνώστας ήμών. Συνδρομηταί έγγράφοται και έν τώ γραφείω της «Έβδομάδος».

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μετάφρασις τό υπό της Γαλλικής Άκαδημίας και τό πρός ένθάρρυνσιν των έλληνικών σπουδών συλλόγου βραβευθέν σύγγραμμα του κ. Ρ. DECHARME, δημοσιεύω αυτό πεποικώς, ότι παρέχω εις την φιλομάθειαν των Έλλήνων άναγνώστων έργον χρησιμώτατον. Η δλη συγγραφή άποτελουμένη εκ 50 τυπογραφικών φύλλων μετά 117 εικόνων και 4 χρομολιθογραφικών τιμάται 20 δρ. έν τώ έσωτερικώ, έν δε τώ έξωτερικώ φρ. χρ. 20.
Ό Μεταφραστής
Άλεξ. Μ. Καράλης.

Αί άνανεώσεις των παλαιών συνδρομών και αί έγγραφαί νέων συνδρομητών ήρξαντο από της παρελθούσης έβδομάδος.

Γ. ΠΑΜΠΙΝΟΣ
Όδοντοίατρος
Όδός Πατησίων 9.

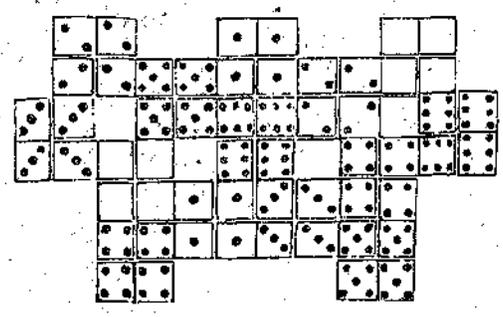
REVUE
POLITIQUE ET LITTERAIRE
REVUE BLEUE
Paraissant le Samedi

Six mois 20 fr. Un an 35

PARIS
111. Bd. St Germain 111.

Ό διασκεδαστικώτερος σύτροφος εις τας έσπερινάς συναστροφάς τώρα τον χειμώνα.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΟΣ

άρτι έκδοθέρ
περιέχει περιεργάτα παιγνίδια, προβλήματα, αινίγματα, γρίφους, κρυπτογραφήματα, λογοπαίγνια, έκτελούμενα με παιγνιόχαρτα, δόμινο, σκάκι, άριθμούς, λέξεις, σχήματα ποικίλα κτλ. κτλ. μετά των λύσεων έν τίλει.
Οί φιλικοί κύκλοι οι συνεργάτομενοι τας έσπείρας εις συναστροφήν δέν εμπορούν να έχωσι προχειρότερα και καλήτερα μέσα διασκεδάσεως, από τή ποικιλώτροπα, τά όποια παρέχει ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΟΣ. — Τιμάται δραχμών 2 και εύρίσκειται εις τό «Βιβλιοπωλείον της Έστίας», πρός ό άπευθύνεται και πάσα έν των έπαρχιών αίτησις αντίτυπων, συνοδευομένη διά του αντίτιμου.

ΩΡΑΙΟΣ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ
ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ
ΕΚΟΜΙΣΗ
ΧΑΡΤΗΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΣ

Έπίτηδες κατασκευασθείς διά τας έορτάς και φέρων δακτύλους τας εικόνας των νεοτόμων και την έπιγραφήν:
ΕΠΙ ΤΗ ΣΤΕΨΕΙ
Μετά αναλόγων φακέλων

ΕΙΣ ΤΟ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΡΗΓΑ ΠΟΦΑΝΤΗ
παραπλεύρως του Άρσακείου
Η ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΠΟΥΡΑ

ΓΡΑΦΙΚΗ ΥΑΗ
ΔΩΡΑ ΔΩΡΑ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΤΟΜΟΝ
ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ
έξεδόθησαν άρτι του ίδιου συγγραφέως
ΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ

συμπλήρωμα άπαραίτητον, τό όποδον πρέπει έκαστος να θέση παρά την Ιστορίαν, ίνα έχη πλήρες τό ιστορικόν έργον του κ. Παπαρρηγοπούλου. Αί πραγματείαί αύται είναι αι έπόμειναι:

Γεώργιος Καραϊσκάκης. — Ό έλληνομυθός από των μέσων χρόνων, μέχρι της σημερον, εκ περιωπής θεωρούμενος. — Η ιστορία έν γενεί και ίδίως ή ιστορία των νεωτέρων χρόνων. — Τό φημιζόμενον τέλος του όθμανικού κράτους. — Αί περίπτειται της ύστεροφημίας. — Άπόπειρα έθνικής αυτοτονιας. — Είκοσιπεντάετηρις της Βασιλείας Γεωργίου Α'. — Αί δύο βασιλείαι. — Ό αρχικός, ή μεσαιωνικός και ή νέος έλληνομυθός. — Η φιλομάθεια της βασιλείας. — Φρειδερίκος Β'.

Τόμος όγκώδης εκ 18 τυπογραφικών φύλλων μετ' εικόνας του Καραϊσκάκη, ληφθείσης εκ του φυσικού, ζωτός έν τώ στρατηγώ.

Τιμάται δραχμών 4.

Πάσα αίτησις περί άποστολής αντίτυπων, συνοδευομένη υπό του αντίτιμου άπευθύνεται: **Πρός τών Κέρρον**
ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΚΑΣΔΟΝΗΝ Διευθυντήν του «Βιβλιοπωλείου της Έστίας»
ΕΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΑΦΡΑΔΡΟΜΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμή Πειραιώς—Κορίνθου—Πατρών

	1	3	33	2	4	32
Πειραιεύς άν. 7 π.μ.	11.45	10.10	—	Πάτραι άν. 7.20π	11.40	—
Άθηναι » 7.30	11.50	10.40	—	Αίγιον » 9.05	15.27	—
Κορίνθος άφ. 7.49	2.42	2.05	—	Κορίνθος » 1.10	4.—	9.03π
Αίγιον » 2.52	5.41	—	—	Άθηναι άφ. 4.25	7.—	12.30
Πάτραι » 4.35	7.—	—	—	Πειραιεύς » 4.55	7.30	1.—

Γραμμή Κορίνθου—Ναυπλίου—Μύλων

Κορίνθος άν. 3.— π.μ.	—	Μύλοι άν. 9.50 π.μ.	—
Άργος άφ. 5.12	1	Ναύπλιον » 10.—	—
Ναύπλιον » 5.45	»	Άργος άφ. 10.35	—
Μύλοι » 5.52	»	Κορίνθος » 12.45	—

Γραμμή Πατρών—Πύργου

Πάτραι άν. 7.— π.μ.	5.10 π.μ.	Άργινά άν. 6 π.μ.	4.— π.μ.
Άργινά άφ. 8.—	6.40	Μανωλάς » 7.—	5.10
Μανωλάς » 9.20	7.35	Άργινά » 8.20	6.40
Άργινά » 10.20	8.30	Πάτραι άφ. 9.20	7.40

Η άμαξοστοιχία 33 έκάστην Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον, φάνουσα μέχρις Ακράτας, ή δε 32 εκ' Ακράτας Κυριακήν, Τετάρτην, Παρασκευήν. Καθ' έκάστην τοπικαί άμαξοστ. μεταξύ Ακράτας, Πατρών, Ναυπλίου, Άργους, Μύλων.